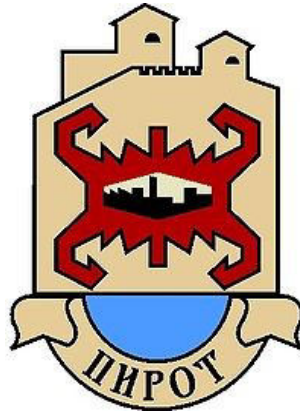

ГРАД ПИРОТ

**ПРОГРАМ ЗАПОШЉАВАЊА
ГРАДА ПИРОТА СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ
ЗА ПЕРИОД ОД 2024. ДО 2026. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	2
2. ПРАВНИ И СТРАТЕШКИ ОКВИР.....	6
3. АНАЛИЗА СТАЊА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПРОБЛЕМА.....	8
3.1. ОСНОВНИ ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ	8
3.2. ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА.....	11
3.3. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА СТАНОВНИШТВА.....	12
3.4. АНАЛИЗА ЕКОНОМСКЕ СИТУАЦИЈЕ.....	13
3.4.1. ПРОСЕЧНА ЗАРАДА	13
3.4.2. ДРУШТВЕНИ ПРОИЗВОД.....	15
3.4.3. СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА.....	17
3.4.4. ПРЕДУЗЕТНИШТВО.....	19
3.4.5. ПРИВРЕДНА ДРУШТВА.....	22
3.4.6. ИНДУСТРИЈСКИ ПАРК СЛОБОДНЕ ЗОНЕ ПИРОТ.....	24
3.4.7. ЗИП ЦЕНТАР ЗА МЛАДЕ-БИЗНИС ИНКУБАТОР ДОО ПИРОТ.....	26
3.5. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА	28
3.5.1. ТРЖИШТЕ РАДА СРБИЈЕ.....	28
3.5.2. ЗАПОСЛЕНОСТ У ПИРОТУ.....	30
3.5.3. НЕЗАПОСЛЕНОСТ У ПИРОТУ.....	32
3.5.4. ОСТАЛЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ТРЖИШТА РАДНЕ СНАГЕ.....	35
3.5.5. ОДНОС ПОНУДЕ И ТРАЖЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДНЕ СНАГЕ.....	37
3.5.6. ПРОБЛЕМИ НА ЛОКАЛНОМ ТРЖИШТУ РАДА.....	38
4. ДЕФИНИСАЊЕ ВИЗИЈЕ,ЦИЉЕВА И МЕРА	38
4.1. ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ЦИЉЕВА И МЕРА.....	40
4.2. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ОПЦИЈА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА.....	40
4.3. SWOT АНАЛИЗА.....	42
5. АКЦИОНИ ПЛАН.....	43
5.1. ТАБЕЛА АКЦИОНОГ ПЛАНА.....	43
5.2. МЕРА “ЈАВНИ РАДОВИ“.....	51
5.3. МЕРА “СТРУЧНА ПРАКСА“.....	53
5.4. МЕРА „ПОДРШКА САМОЗАПОШЉАВАЊУ“	56
5.5. МЕРА „КАРИЈЕРНО ВОЂЕЊЕ И САВЕТОВАЊЕ И ОБУКЕ НА РАДНОМ МЕСТУ“.....	59
5.6. ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕНА ЕФЕКТА И ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	63
5.7. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ	63
6. ЗАВРШНИ ДЕО.....	64

1. УВОД

Програм запошљавања града Пирота са акционим планом за период 2024. до 2026. године (у даљем тексту: Програм) представља основни инструмент спровођења активне политике запошљавања на територији града. Њиме се дефинишу приоритети и циљеви политике запошљавања и утврђују мере које ће се реализовати у будућем периоду, а све у циљу повећања запослености. Основ за израду Програма представља Акциони план за период од 2024. до 2026. године за спровођење Стратегије запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године, као и план развоја града Пирота за период од 2021. до 2028. године.

Ефикасан механизам имплементације Стратегије запошљавања подразумева укљученост:

- релевантних ресорних министарстава, других органа, организација и агенција које су одговорне за имплементацију стратешких праваца, мера и активности које предвиђа Стратегија запошљавања, и
- локалних самоуправа које имају улогу да идентификују проблеме и формулишу мере на локалном нивоу, израђују локалне планове запошљавања кроз операционализацију Стратегије запошљавања и Националног акционог плана запошљавања, мобилишу локалне и регионалне ресурсе и стварају повољне услове за примену мера активне политике запошљавања.

Током новембра и децембра 2023. године Канцеларија за локални економски развој града Пирота је извршила анализу ефеката политике запошљавања на територији града Пирота, те је с тим у вези израдила документ под називом „*Ex-ante* и *Ex-post* анализа ефеката политике запошљавања града Пирота“ и резултате ове анализе објавила на званичној страни града Пирота (www.pirots.rs).

Ex-ante анализа ефеката јесте процес који омогућава благовремено идентификовање потенцијалних позитивних и негативних, директних и индиректних ефеката који могу да произведу мере садржане у документу јавне политике, односно пропису, како би документ јавне политике, односно пропис био формулисан на такав начин да се потенцијални негативни ефекти сведу на најмању могућу меру, а и оствари жељена промена. Ова врста анализе се спроводи од најраније фазе планирања документа јавне политике и реализује се у неколико корака који имају за циљ усвајање оптималне јавне политике кроз сагледавање постојећег стања, идентификовања жељене промене, њених елемената и узрочно-последичних веза, отклањања узрока постојећих проблема, као и дефинисање циљева и начина за њихово испуњење. Током спровођења ове анализе одржане су консултације са циљним групама и заинтересованим странама, како би прикупљени и анализирани подаци пружили бољи основ за израду објективније *Ex-ante* анализе.

Анализом је констатовано да је на територији града Пирота за последњих десет година дошло је до осетнијег смањења броја незапослених са 7704 (2013.) на 4717 (октобар 2023.). У односу на укупан број незапослених у пиротском округу само учешће незапослених из Пирота је 56,3%. Структура незапослених који траже посао је јако неповољна, међу незапосленима

доминирају лица са првим степеном стручне спреме, односно неквалификовани, као и лица са трећим и четвртим степеном средње стручне спреме чије учешће у укупном броју незапослених достиже 86,6%. Када је реч о категорији теже запошљивих лица посматрано у односу на укупан број незапослених 18% чине незапослени старости од 15 до 30 година, а 45,1% чине незапослени старији од 50 година. Од укупног броја незапослених лица на територији града 61,4% на запослење чека дуже од годину дана (дуготрајна незапосленост).

Број запослених се последњих неколико година одржавао на приближно истом нивоу – око 15.000. Посматрајући број запослених по секторима делатности, највећи број радне снаге је ангажован у оквиру прерађивачког сектора, који заједно са трговином апсорбује половину укупно ангажоване радне снаге. Оваква ситуација, као и учешће осталих делатности у запошљавању радне снаге је на приближно истом нивоу као и претходних година.

С обзиром на то да је *Ex-ante* анализа потврдила високо учешће теже запошљивих категорија лица у односу на укупан број незапослених, мере и програми запошљавања за будући период морали би бити конципирани на начин да се помогне овој категорији лица. Како се кроз програме јавних радова, стручне праксе, обука за дефицитарна занимања, па и у доброј мери кроз програм самозапошљавања омогућавало ангажовање теже запошљивих лица, добри ефекти спровођења ових мера у прошлости нам дају за право да на њих требамо рачунати и у будућем периоду.

Ex-post анализа ефеката јесте процес праћења спровођења докумената јавних политика, односно прописа кроз сагледавање ефеката мера и активности садржаних у том документу, односно ефеката примене прописа, који се спроводи кроз различите врсте анализа дефинисаних поменутом уредбом, ради вредновања постигнутих учинака, а у циљу њиховог преиспитивања и унапређења. То је процес који омогућава сагледавање стварних позитивних и негативних, директних и индиректних ефеката које мере садржане у документу јавне политике, односно пропису производе током примене, како би се утврдило да ли је неопходно предузети додатне и/или корективне мере у циљу смањења негативних ефеката на најмању могућу меру, отклањања узрока проблема насталих у току спровођења јавне политике, односно прописа, те постизања зацртаних циљева.

Град Пирот израђује и реализује свој акциони план запошљавања почев од 2011. године. За све то време карактерише га веома висок степене реализације који се креће у распону од 95 до 100% у односу на план. Досадашњим плановима реализоване су следеће мере: јавни радови, субвенције за самозапошљавање, субвенције послодавцима за ангажовање лица из категорије теже запошљивих на новотвореним радним местима, стручна пракса и обуке за дефицитарна занимања на тржишту рада. *Ex-post* анализом спроведеном за потребе израде Програма обухваћене су последње три године, односно период од 2021. до 2023. године.

У наведеном периоду град Пирот је реализовао 4 мере запошљавања: стручну праксу, самозапошљавање, јавне радове и обуке за дефицитарна занимања-обуке на радном месту, и при томе за три године из буџета града је издвојено укупно 58 милиона динара. У истом периоду су из Републичког буџета обезбеђена средства у износу од 14,55 милиона динара за меру самозапошљавања. Имајући у виду све 4 мере за наведени трогодишњи период је укупно ангажовано 356 лица, а целокупан план реализован са 97%. По годинама ситуација је следећа:

- Укупан буџет за све мере запошљавања у 2021. години износио је 23,75 милиона динара, од тога 19 милиона динара је издвојио Град, а 4,75 милиона динара је обезбеђено из буџета РС. Ангажована су 123 лица, план реализован са 100%.
- Укупан буџет за све мере запошљавања у 2022. години износио је 24,4 милиона динара, од тога 19,5 милиона динара је издвојио Град, а 4,9 милиона динара је обезбеђено из буџета РС. Ангажована су 112 лица, план реализован са 91,8%.
- Укупан буџет за све мере запошљавања у 2023. години износио је 24,4 милиона динара, од тога 19,5 милиона динара је издвојио Град, а 4,9 милиона динара је обезбеђено из буџета РС. Ангажовано је 121 лице, план реализован са 99,2%.

Реализацијом Програма у наредном периоду пружиће се могућност за додатно смањење броја незапослених за више од 100 лица годишње, чиме ће се дати значајан допринос даљој тенденцији смањења укупног броја незапослених на територији града Пирота.

На основу спроведених анализа препоруке за конципирање политике запошљавања на нивоу града Пирота за наредни трогодишњи период садржане су у следећем:

- Задржати укупан буџет за програме и мере запошљавања на приближно истом нивоу као и претходних година,
- Повећати укљученост теже запошљивих категорија лица у коришћењу мера,
- Предвидети идентичне мере као и у ранијем периоду, уз комбинацију обука на радном месту са каријерним вођењем и саветовањем као иновативним моделом,
- Због незнатно мањег интересовања за меру стручне праксе умањити укупан буџет у наредном периоду у односу на ранији период,
- Због потребе увећања накнада на јавним радовима планирати већа средства у наредном периоду,
- Због укључивања каријерног вођења уз обуке на радном месту планирати незнатно већа средства него раније,
- Средства за самозапошљавање одржати на приближно истом нивоу,
- Конкурисати за средства из буџета РС за суфинансирања одређених мера,
- Настојати да се обезбеде донаторска средства усмерена ка пројектима којима се подстиче смањење незапослености на територији града,
- Наставити добру сарадњу са Националном службом за запошљавање, ЗИП центром за младе и другим актерима на локалном тржишту рада који могу дати допринос у реализацији одређених мера усмерених ка смањењу незапослености.

На основу свега наведеног може се рећи да су приоритети политике запошљавања града Пирота за период од 2024. до 2026. године произашли су из реалних потреба и део су стратешких опредељења и средњорочних циљева, а дефинисани су кроз:

- подстицање политике запошљавања проактивним приступом локалних власти;
- побољшање услова за запошљавање младих и смањивање њихове незапослености;
- побољшање услова за запошљавање категорија маргиналних и теже запошљивих група;
- поштовање принципа родне равноправности у реализацији мера;
- повећање понуде стручно оспособљене радне снаге у складу са потребама које постоје на локалном тржишту рад

Након спроведених анализа и израде документа Привремени орган града Пирота је на седници одржаној 15.01.2024. године донео Одлуку о приступању изради Програма запошљавања са акционим планом за период од 2024. до 2026. године. У складу са Законом о планском систему јавност је информисана посредством обавештења о почетку израде документа јавне политике, које је објављено на званичној интернет страни града Пирота (www.pirots.rs). Након тога, 17.01.2024. године донета је и Одлука о формирању радне групе за израду документа чији је основни задатак био да поред изнетих предлога у циљу бољег конципирања Програма, спроведе одговарајући консултативни процес, уз укључивање свих релевантних субјеката са тржишта рада, како би се дале одговарајуће препоруке и смернице у поступку израде Програма. Радну групу су чинили представници града, Националне службе за запошљавање, ЗИП центра за младе, Регионалне развојне агенције, Центра за социјални рад Пирот, Савеза самосталних синдиката Србије-Пирот, социјалне задруге, удружења грађана, удружења Рома и представник незапослених. Радна група је током јануара и фебруара месеца 2024. године одржала четири радна састанка у форми округлог стола који су били отворени за сва остала заинтересована лица која су могла да изнесу одговарајуће предлоге и препоруке у циљу израде будућег Програма. Након завршених консултација сачињен је Извештај о спроведеном консултативном процесу у поступку израде документа, који је саставни део Програма у форми прилога. Након коначног уобличавања текста документа започета је процедура за спровођење јавне расправе у вези са истим.

Уз утврђен програм и јавни позив покренута је јавна расправа 23.02.2024. године, како би сва заинтересована лица могла да доставе своје предлоге, коментаре и сугестије на предлог Програма. Јавна расправа у вези са документом је трајала до 14.03.2024. године. Након завршетка јавне расправе донет је Извештај о спроведеној јавној расправи који је објављен на званичној интернет страни града (www.pirots.rs), који такође представља саставни део Програма у форми прилога. Тиме су се стекли услови да локални Савет за запошљавање да позитивно мишљење о Програму, а Скупштина града Пирота изгласа његово усвајање.

2. ПРАВНИ И СТРАТЕШКИ ОКВИР

Правни основ за спровођење политике запошљавања како на националном, тако и на локалном нивоу садржан је следећем сету Закона, а то су:

- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17, 113/17 – др. закон и 49/2021), њиме се дефинишу: носиоци послова запошљавања и њихове дужности; права и обавезе незапослених лица и послодаваца; активна политика запошљавања кроз доношење националних акционих планова запошљавања на годишњем нивоу; финансирање програма и мера АПЗ; праћење и оцена ефеката мера АПЗ; осигурање за случај незапослености; запошљавање у иностранству; евиденције у области запошљавања.
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 32/13 и 14/2022) - Ступањем на снагу овог Закона, маја 2009. године, створени су потребни услови за радно-активациону интеграцију особа са инвалидитетом на тржиште рада и уређење сфере запошљавања и професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом у складу са међународном и националном регулативом и токовима тржишта рада.
- Закон о запошљавању странаца („Службени гласник РС“, број 128/14, 113/17, 50/18, 31/19 и 62/2023) - Законом се уређују услови и поступак за запошљавање странаца у Републици Србији и друга питања од значаја за запошљавање и рад странаца у Србији.
- Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење), као општи пропис у области рада, уређује закључивање уговора о раду и других уговора о радном ангажовању, радно време и друга права, обавезе и одговорности запослених и других радно ангажованих лица из рада и по основу рада, као и друге услове рада, осим услова којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду.

Поред ових кључних Закона треба поменути и Закон о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима, Закон о агенцијском запошљавању, Закон о Националном оквиру квалификација Републике Србије, Закон о средњем образовању и васпитању, Закон о дуалном образовању, Закон о образовању одраслих, Закон о младима, Закон о социјалној заштити, Закон о улагањима.

Доношењем Закона о планском систему РС, као и усвајањем Уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика, ближе су одређени процеси израде и усвајања докумената јавних политика, те се поред усаглашавања са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Локални акциони план запошљавања града Пирота мора усагласити и са Законом о планском систему РС.

Остала планска документа за креирање политике запошљавања и спровођење програма и мера активне политике запошљавања између осталих чине:

- Стратегија запошљавања у Републици Србији за период 2021-2026. године („Службени гласник РС”, број 30/18) - Стратегијом су идентификовани основни изазови на тржишту рада са којима се Србија суочава, а на основу њих одређени приоритети политике запошљавања, и то: повећање запослености улагањем у људски капитал и већим социјалним укључивањем; подстицање запошљавања у мање развијеним регионима и развој регионалне и локалне политике запошљавања; развој институционалних капацитета и експанзија програма активне политике запошљавања, као и редуковање дуалности на тржишту рада.
- Акциони план за период од 2024. до 2026. године за спровођење Стратегије запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године, који на трогодишњем нивоу утврђује конкретне програме и мере АПЗ који ће се реализовати, као и категорије теже запошљивих лица која ће имати приоритет при укључивању у мере, са циљем остваривања стратешког циља и дефинисаних приоритета.
- Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (усвојен 31. маја 2016. године) - Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСПР) представља стратешки документ и главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области запошљавања и социјалне политике, у предприступном процесу.
- План развоја града Пирота за период од 2021. до 2028. године – План представља кључни стратешко-плански документ града којим се подстиче раст и развој целокупне заједнице. План развоја обухвата друштвену и економску сферу, као и аспекте заштите и побољшања животне средине, просторног уређења, изградње и реконструкције инфраструктуре и унапређења рада јавног сектора и друштвених делатности. Основ за даљу имплементацију локалне политике запошљавања представља приоритетни циљ 4.3. Подршка развоју локалне пословне заједнице, садржан у Плану, као и мера 4.3.6. Унапређење положаја незапослених лица на локалном тржишту рада кроз различите мере активне политике запошљавања.

3. АНАЛИЗА СТАЊА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПРОБЛЕМА

3.1. ОСНОВНИ ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

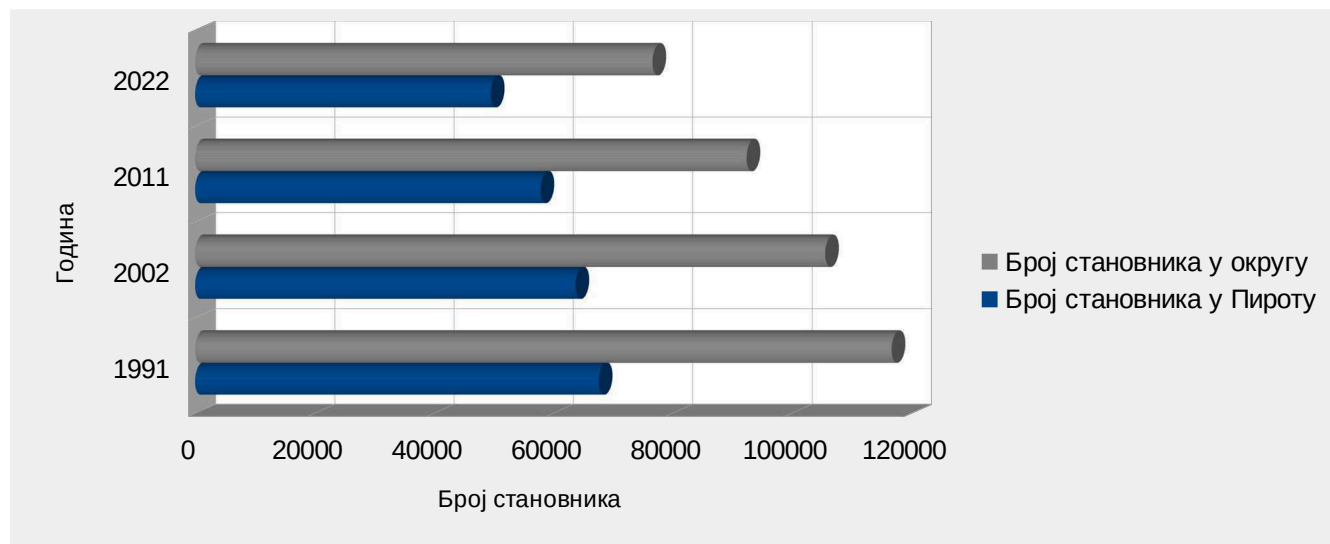
Становништво - Према попису из 2022. године Пиротски округ има 76.700 становника, а град Пирот 49.601, што је смањење од 14,4% у односу на попис из 2011. године. Од укупног броја 70% је градско становништво.

Просечна густина насељености града Пирота износи 37,5 ст/км², а просечан број чланова по домаћинству је 2,55. Од 1991. године па до данас, број становника у Пироту константно опада, што се може видети из табеле 1. Такође оно што одликује град Пирот јесте и негативан природни прираштај који је последњих година посебно изражен. Попис становништва из 2022. године је показао да је за 11 година број становника у Пироту смањен за 8.327 људи, а у округу за 15.779.

Табела 1 — Број становника у граду Пироту и Пиротском округу по пописима становништва од 1991. до 2022. године

Година	1991	2002	2011	2022
Број становника у Пироту	67700	63791	57928	49601
Промена броја становника у Пироту	—1,800	—3,909	—5863	-8327
Број становника у округу	116800	105654	92479	76700
Промена броја становника у округу	—9900	—11146	—13175	-15779

Графикон 1 — Број становника у граду Пироту и Пиротском округу по пописима становништва од 1991. до 2022. године

Извор: Републички завод за статистику

Према попису становништва из 2022. године структура становништва је следећа:

Према националној припадности 87,8% су се изјаснили као Срби, 4,9% као Роми, 0,7% као Горанци, док је 6,6% осталих и неопредељених.

Полна структура становништва у граду Пироту – готово да је идентично учешће мушке и женске популације у укупном броју становништва.

Табела 2 – Кретање полне структуре становништва између два пописа

	ПОЛ				УКУПНО	
	МУШКИ		ЖЕНСКИ		Попис 2011	Попис 2022
	Попис 2011	Попис 2022	Попис 2011	Попис 2022		
Градско становништво	19262	17199	19523	17743	38785	34942
Остало становништво	9846	7630	9297	7029	19143	14659

Извор: Републички завод за статистику

Оно што је евидентно између два пописа то је да градско становништво смањено у мањем проценту од осталог становништва, односно за 9,1%. Ситуација са категоријом осталог становништва је много неповољнија, јер је исто смањено између два пописа за 24,4%.

По опште прихваћеном критеријуму Популационе комисије ОУН-а старим се сматра становништво ако је учешће старијих веће од 7%. Пирот је захваћен овим процесом, због значајног удела старије популације у укупном броју становника.

Табела 3 – Старосна структура становништва града Пирота

Старосна доб	Процент заступљености старосне групе у укупном становништву
0—19	17.13 %
20—39	21.68 %
40—59	28.27 %
60—79	27.61 %
80+	5.31 %

Извор: Републички завод за статистику

Витални догађаји показују да из године у годину стопа морталитета превазилази стопу наталитета, те се јавља негативан природни прираштај.

Табела 4 – Кретање старосне структуре становништва између два пописа

	Процент заступљености старосне групе у укупном становништву		Промена
	Попис 2011	Попис 2022	
0-19 година	17,99%	17.13 %	↓ 0.86%
20-39 година	24,43%	21.68 %	↓ 2.75%
40-59 година	29,48%	28.27 %	↓ 1.21%
60-79 година	26,65%	27.61 %	↑ 0.96%
Преко 80 година	1,45%	5.31 %	↑ 3.86%

Извор: Републички завод за статистику

Радно способна популација као битна претпоставка социо-економског развоја чини око 65% становништва.

Просечна старост становништва износи 46.2 године.

Према **економској активности** укупно је активно 21571 лице, док је 28030 укупно неактивних.

Табела 5 – Миграције становништва Пирота са подручја других земаља

	Досељено из других земаља						
	Свега	Из бивших република СФРЈ					Из осталих земаља
		из БИХ	из Македоније	из Словеније	из Хрватске	из Црне Горе	
Пирот	1985	210	267	58	273	95	1082
1980. и раније	516	52	128	11	67	19	239
1981–1990	278	45	53	8	36	9	127
1991–2000	375	78	45	16	148	11	77
2001–2010	164	11	5	2	5	17	23
2011 и касније	600	19	28	20	13	34	486
Непозната година	52	5	8	1	4	5	29

Извор: Досељено становништво према подручју са којег се доселило, периоду досељења и полу, по општинама и градовима, РЗС, Попис 2022.

Табела 6 – Миграције становништва Пирота са подручја Републике

	Досељено из Републике Србије			
	Свега	Из исте области		Из других и непознатих области
		Из другог насеља исте општине	Из друге општине	
Пирот	18616	12099	3155	3362
1980. и раније	6892	4467	1472	953
1981–1990	2814	1864	523	427
1991–2000	1833	1019	341	473
2001–2010	1651	936	290	425
2011. и касније	2953	1705	364	884
Непознато	2473	2018	165	199

Извор: Досељено становништво према подручју са којег се доселило, периоду досељења и полу, по општинама и градовима, РЗС, Попис 2022.

3.2. ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

На нивоу Србије посматрано у контингенту становништва старијем од 15 година чак 24,1% има свега основно, непотпуно основно образовање или је без школске спреме. 53,1% становништва је са средњим образовањем, док остатак има више или високо или одређено специјализовано образовање.

Образовна структура у Србији је јако неповољна, те смо по већини индикатора на зачелју у Европи. 10% популације не завршава основну школу, у средње школе се уписује између 90 и 95% оних који заврше основну школу, око 15% уписаних не заврши средње образовање, а свега 13% је оних који заврше више или високе школе.

На нивоу града Пирота 26,4% има свега основно, непотпуно основно образовање или је без школске спреме. 53% становништва је са средњим образовањем, док остатак има више или високо или одређено специјализовано образовање. Овакаво стање образованости у граду је мање више на идентичном нивоу у односу на републички ниво. Компјутерски писмених лица је на нивоу града 17318, делимично способних за рад на рачунару 12413, док је 13519 компјутерски неписмених.

Поражавајући је податак тај да је значајан проценат становништва имао свега неколико разреда основне школе, односно био без основног образовања или се изјаснило неписменим. Овакав податак је нужно наметнуо задатак да се на том пољу уложи више напора како би се становништво образовало кроз различите програме дошколовавања, доквалификација, преквалификација и перманентног образовања. Нужно је учинити и додатне напоре како би Пирот поседовао високообразовне институције, које би ублажиле евидентне миграције младих ка већим центрима и тиме допринели бржем развоју града.

3.3. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА СТАНОВНИШТВА

Табела 7 – Индикатори социјалне заштите за територију града Пирота – 2014-2022. год.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Број корисника новчане социјалне помоћи	1174	1154	1110	1179	1152	1141	2389	2276	1959
Број корисника основног додатка за негу и помоћ другог лица	123	111	110	102	99	106	110	107	106
Број корисника увећаног додатка за негу и помоћ другог лица	292	292	282	281	277	294	274	261	259
Број корисника дечијег додатка (0-17 година)	2419	2127	1926	1840	1645	1513	1172	1094	859
Број корисника увећаног дечијег додатка (0-17 година)	779	758	742	731	735	754	642	552	583
Број деце која користе услуге смештаја (0-17 година)	47	38	40	35	30	27	28	20	23
Хранитељске породице	45	42	45	43	44	47	45	40	45
Број деце у хранитељским породицама	43	34	37	33	27	24	25	18	21
Број деце у резиденцијалним установама	4	4	3	2	3	3	3	2	2
Број корисника државних домова за смештај старих (65+ година)	23	32	33	21	24	32	34	36	41
Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад	6151	6661	7061	7290	7773	8489	7909	5077	5307

Извор: Аналитички сервис, Републички секретаријат за јавне политике Владе РС

У последње три године дошло је до осетнијег смањења корисника новчане социјалне помоћи, али је то још увек више у односу на период пре 2020. године. Укупан број корисника социјалне заштите у Пироту бележи константан пад у последњим годинама и далеко је испод нивоа који је био на снази у претходном десетогодишњем периоду.

3.4. АНАЛИЗА ЕКОНОМСКЕ СИТУАЦИЈЕ

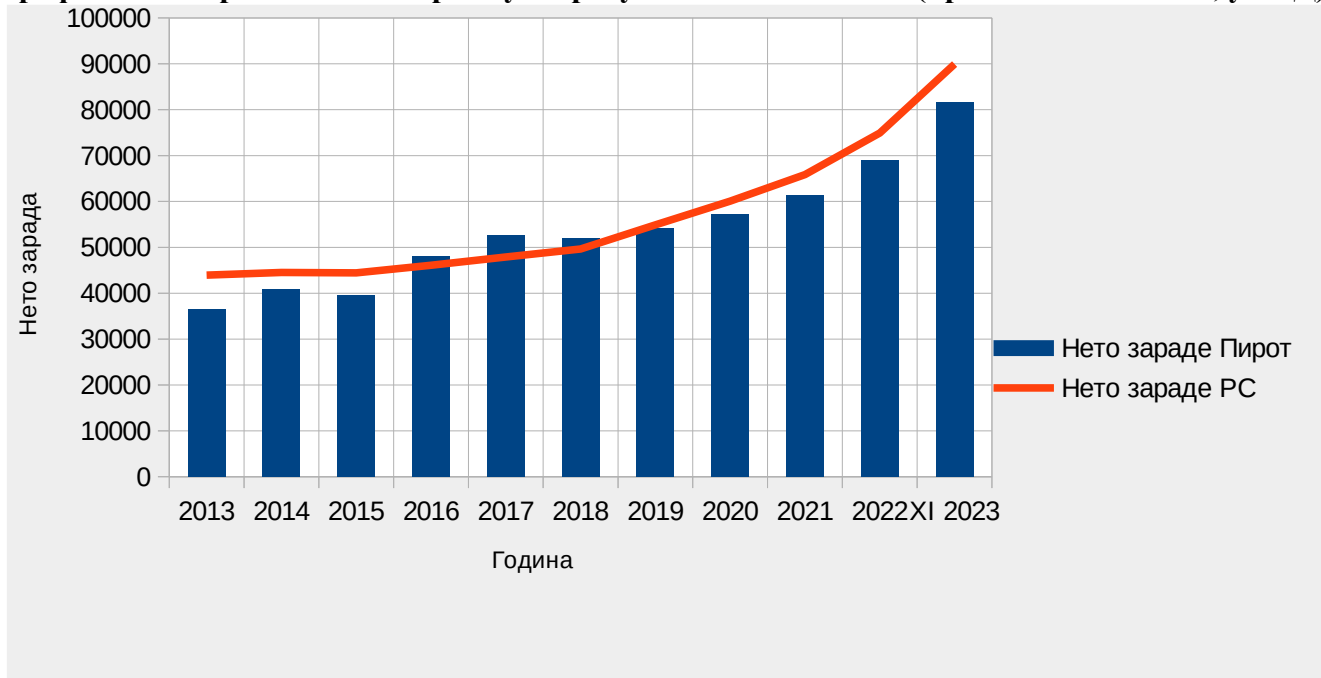
3.4.1. ПРОСЕЧНА ЗАРАДА

У периоду пре 2010. године просечне зараде у Пироту за републичким просеком заостајале су у распону од 15 до 20% уз благу тенденцију смањења заостајања у последњим годинама тог периода. У периоду од 2010. до 2015. године тај проценат је сведен на око 10%, изузев 2013. године, да би од 2016. до 2018. године је просечна зарада у Пироту премашивала републички просек и била виша на крају године у просеку од 5 до 10%. Од 2019. године започиње етапа умереног, али континуираног увећања разлике између односа ових зарада у корист Републике, почевши од 1,5% у 2019. години, па све до 9,3% у новембру 2023. године. Овакво стање односа зарада одговара периоду између 2010. и 2015. године са тенденцијом даљег заостајања за републичким просеком.

Табела 8 - Кретање нето зараде у Пироту и РС по годинама (просек за 12 месеци, у РСД)

Година	Нето зараде Пирот	Нето зараде РС	Пирот/РС
2013	36429	43932	- 17,1%
2014	40975	44530	- 8%
2015	39548	44432	- 11%
2016	48005	46097	+ 4,1%
2017	52705	47893	+ 10%
2018	51968	49650	+ 4,7%
2019	54134	54919	- 1,5%
2020	57220	60073	- 4,7%
2021	61372	65864	-6,8%
2022	69006	74933	-7,9%
2023	81574 (XI 2023.)	89956 (XI 2023.)	-9,3%

Графикон 2 - Кретање нето зараде у Пироту и РС по годинама (просек за 12 месеци, у РСД)

Извор: Републички завод за статистику

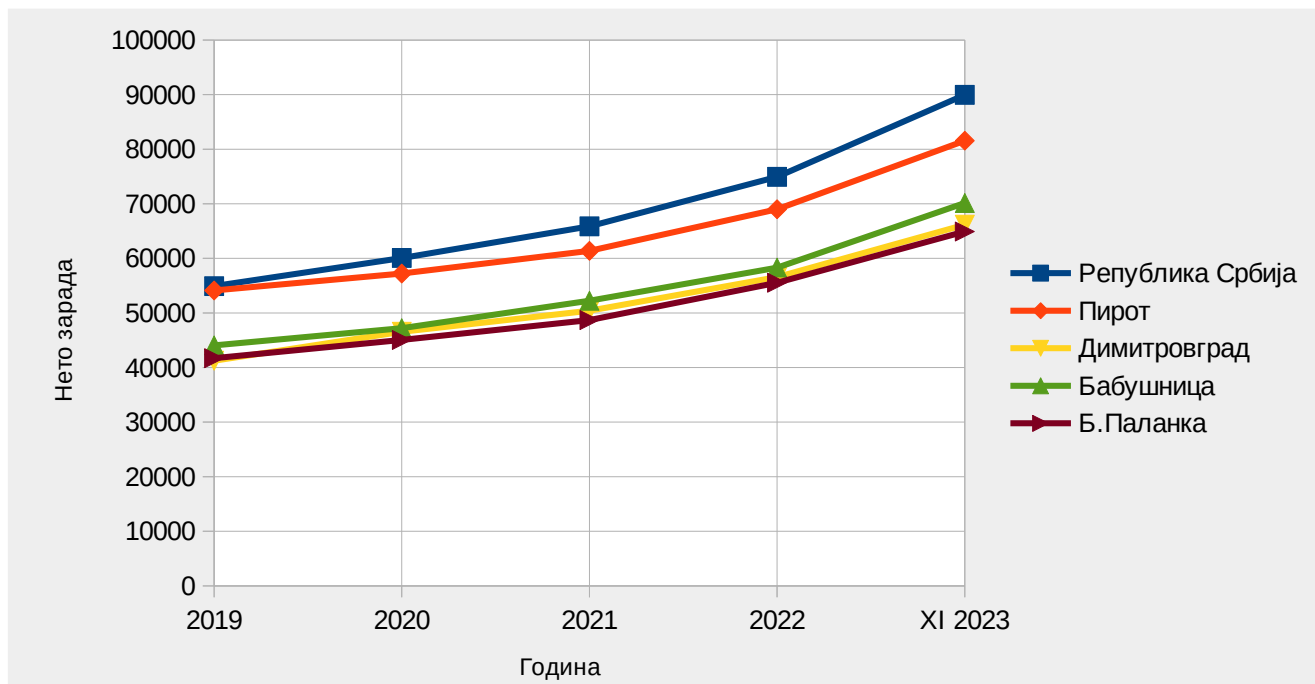
Када посматрамо ситуацију у Пиротском округу, град Пирот у односу на суседне општине има далеко бољи просек зарада. Један изванредан период пре 2017. године просечне нето зараде су у свим суседним општинама биле на приближно истом нивоу, као и претходних година и са непромењеним заостајањем за републичким просеком. Већ од 2018. године бележи се нешто већи раст зарада у Белој Паланци, али и Димитровграду, но и поред тога Бабушница је захваљујући умереном расту зарада из године у годину задржала место одмах иза Пирота. Последњих година све општине округа бележе раст зарада, који је нешто нижи од раста зарада на нивоу Републике.

Табела 9 - Кретање нето зарада у Пиротском округу и Републици Србији (просек, у РСД)

	2019	2020	2021	2022	XI 2023
Република Србија	54919	60073	65864	74933	89956
Пирот	54134	57220	61372	69006	81574
Димитровград	41255	46543	50409	56563	66157
Бабушница	44055	47209	52242	58306	70153
Б.Паланка	41716	45047	48708	55539	64910

Извор: Републички завод за статистику

Графикон 3 – Кретање нето зарада у Пиротском округу и Републици Србији (у РСД)

Извор: Републички завод за статистику

3.4.2. ДРУШТВЕНИ ПРОИЗВОД

Према новом методолошком концепту Републичког завода за статистику, категорија националног дохотка, као и домаћег бруто производа се не води на нивоу локалних самоуправа после 2005. године. Ако посматрамо период пре 2005. године и пратимо само БДП по глави становника, општина Пирот није заостајала много иза Ниша, чак је у неким годинама била и испред њега. Ниво БДП-а по становнику интерполован у односу на основне индикаторе макроекономских кретања за Србију показивао је тенденцију непрекидног раста, па је код општине Пирот он имао знатно већу вредност у односу на суседне општине Пиротског округа.

Економску базу општине у поменутом периоду чинила је индустрија чије је учешће у укупном друштвеном производу привреде било доминантно и повремено прелазило и 50%. Индустрија је имала и највеће учешће у националном дохотку привреде, а затим су следили пољопривреда, трговина, саобраћај, грађевинарство, итд.

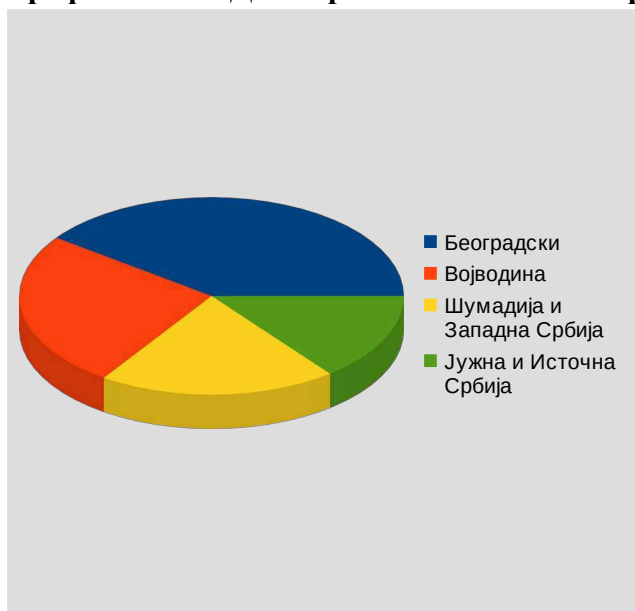
Последњих неколико година Републички Завод за статистику прати регионални БДП који представља примарни статистички индикатор за мерење економских перформанси региона и ефективности регионалних политика и програма усмерених на редуцију јаза између региона у погледу друштвено-економске развијености и дистрибуције националног богатства. Обрачун регионалног БДП-а заснован је на принципима и методологији ЕУ тј. Европског система националних рачуна (ESA 2010) и Номенклатури статистичких територијалних јединица Републике Србије (НСТЈ), при чему су обухваћене следеће статистичке територијалне јединице:

регион Београда, регион Војводине, регион Шумадије и Западне Србије, регион Јужне и Источне Србије (за регион Косова и Метохије не постоје поуздани статистички подаци).

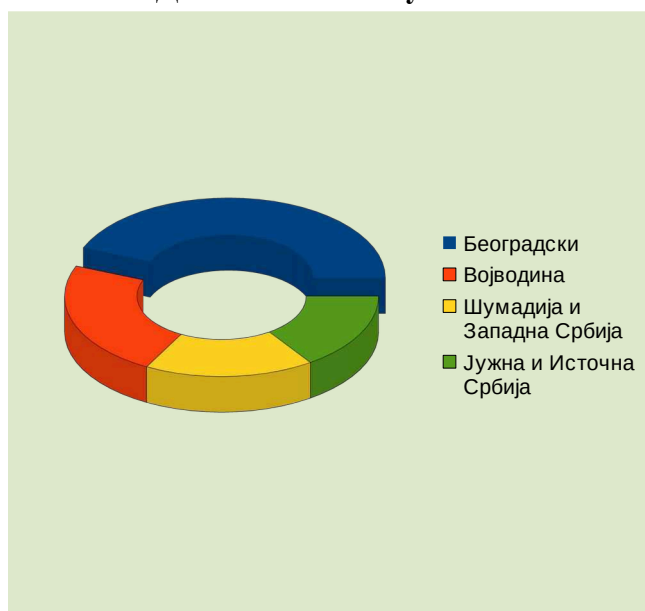
Табела 10 – Регионални БДП за 2022. годину

РЕГИОНИ	БДП (у мил. РСД)	БДП по становнику (у хиљ. РСД)
Београдски	2839814	1686
Војводина	1871367	1073
Шумадија и Западна Србија	1306248	716
Јужна и Источна Србија	1077359	763

Графикон 4 – БДП по регионима

Графикон 5 – БДП по становнику

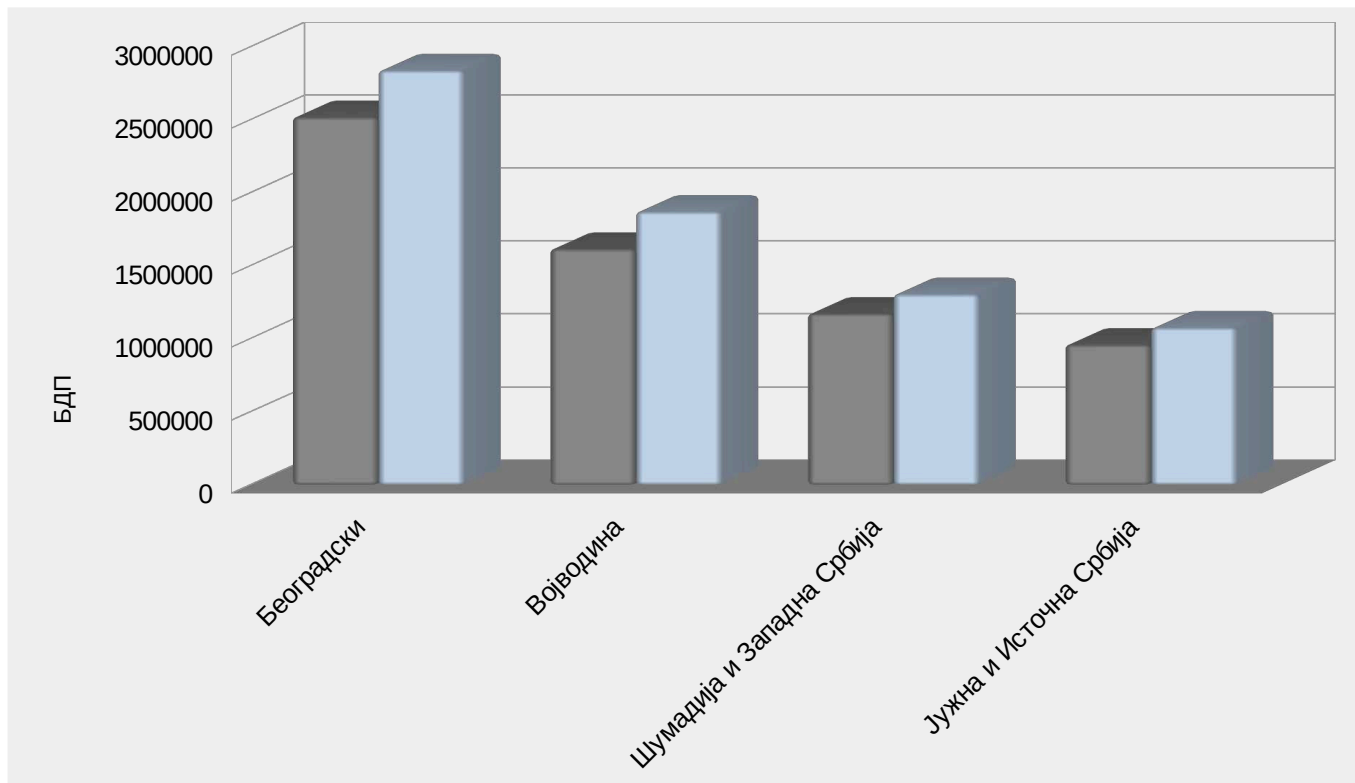
Учешће Београдског региона у БДП-у Републике Србије је водеће са 40%, потом следи регион Војводине са 26,4%, регион Шумадије и Западне Србије са 18,4% и регион Јужне и Источне Србије са 15,2%. Регионални БДП по становнику и индекси нивоа (РС=100) износе: Београдски регион 1686 хиљ. дин. (158,3), Регион Војводине 1073 хиљ. дин. (100,8), Регион Шумадије и Западне Србије 716 хиљ. дин. (67,2) и Регион Јужне и Источне Србије 763 хиљ. дин. (71,7).

Београдски регион са 1686 хиљада динара БДП-а по глави становника у 2022. години има 58,3% већи рег сарита износ у односу на републички ниво, али је на нижем нивоу за 4,3% у односу на 2021. годину. У апсолутном износу београдски регион имао је виши износ БДП-а у односу на 2021. годину за 11,3%. Индекс нивоа БДП рег сарита за Регион Војводине је за 0,8% виши у односу на републички ниво, али је у апсолутном износу за 13,6% већи него ли годину дана раније. За Регион Шумадије и Западне Србије индекс нивоа је 67,2%, што је за 32,8% мање од републичког нивоа, али је у апсолутном износу виши за 10,2% него што је био у 2021. години.

За Регион Јужне и Источне Србије индекс је нивоа 71,7%, што је 28,3% испод републичког нивоа, али је и он у апсолутном износу виши за 12,2% у односу на 2021. годину.

Сумар БДП-а свих региона идентичан је БДП-у Републике Србије.

Графикон 6 – Упоредни приказ регионалног БДП-а, 2021-2022. год. (у мил. РСД)

Извор: Републички завод за статистику

3.4.3. СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА

У последњих десет година се број извозника са територије града одржавао на приближно истом нивоу - око 50, са блажим падом њиховог броја у 2022. години. Укупан број увозника се у том периоду кретао у распону од 80-100. Самим тим учешће извозних фирми у односу на укупан број активних је било на приближно истом нивоу по годинама и кретало се око 10%, док се проценат увозника у односу на укупан број активних фирми задржавао на нивоу од око 20%. Укупан извоз и обим спољнотрговинске размене бележе константан раст из године у годину у апсолутном смислу, док је израженији пораст укупног увоза остварен тек у последње две године.

Вредност отвореног увоза се од 2011-2015. одржавала на нивоу од око 17 милијарди динара, да би након тога почела да пада све до 2020. године и достигла ниво од свега 6,7 милијарди динара. Две године након тога долази до пораста увоза за 40%. Захваљујући великој разлици која постоји годинама између укупног извоза и увоза забележен је суфицит спољнотрговинске размене у свакој години последње деценије.

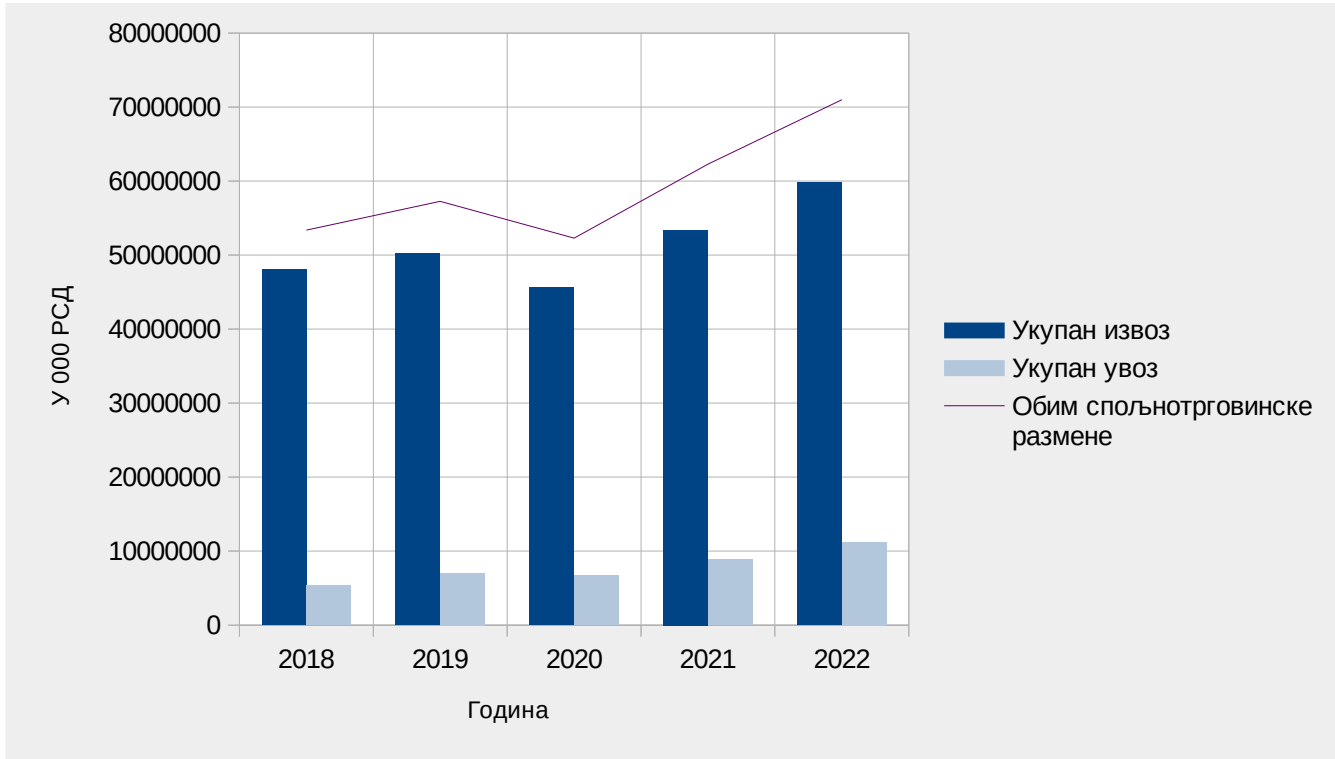
Иако су и укупан извоз и увоз бележили апсолутни пораст њихових вредности у последњим годинама, нешто је израженије повећање увоза те је самим тим покривеност увоза извоза пала на 532,3%, иако је у годинама пре 2020. године та вредност била знатно већа. Но, без обзира на то овакво стање и даље више него задовољавајуће, те овакви показатељи спољнотрговинске размене говоре у прилог томе да је пиротска привреда на здравим ногама, што ствара основ за даља инвестициона улагања и експанзију привреде, новозапошљавање, али и пораст животног стандарда грађана.

Табела 11 – Индикатори спољнотрговинске размене града Пирота, 2018-2022. год.

Назив индикатора	Јед. мере	2018	2019	2020	2021	2022
Укупан број извозника	број	54	50	51	50	41
Број извозника у односу на укупан број активних привредних субјеката	%	10	10,3	10,5	10,2	8,6
Укупан број увозника	број	104	100	90	81	86
Број увозника у односу на укупан број активних привредних субјеката	%	19,3	20,6	18,4	16,5	18
Укупан извоз	у 000 РСД	48025833	50237689	45592211	53370240	59763112
Укупан увоз	у 000 РСД	5350787	7029865	6695578	8910948	11228086
Обим спољнотрговинске размене	у 000 РСД	53376620	57267554	52287789	62281188	70991198
Суфицит/дефицит	у 000 РСД	42675046	43207824	38896633	44459292	48535026
Покривеност увоза извозом	%	897,5	714,6	680,9	598,9	532,3

Извор: Аналитички сервис, Републички секретаријат за јавне политике Владе РС

Графикон 7 – Упоредни приказ спољнотрговинске размене по годинама, 2018-2022.

Извор: Аналитички сервис, Републички секретаријат за јавне политике Владе РС

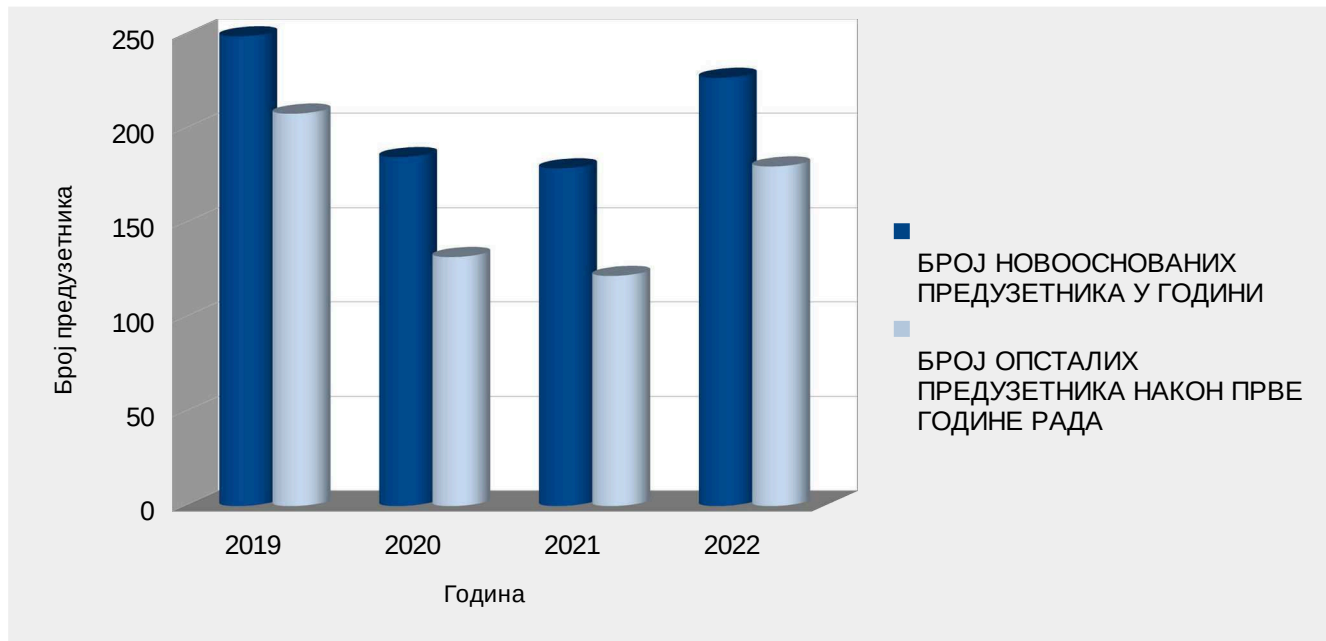
3.4.4. ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Број активних предузетника на крају 2023. године износио је 1647, што представља повећање њиховог укупног броја за 5% у односу на годину дана раније. У 2023. години основано је 220 нових предузетничких радњи, што је у неком вишегодишњем просеку. У односу на период од пре 10 година увећан је број активних предузетничких радњи за нешто више од 30%. Просек опстанка предузетника након прве године пословања креће се у распону од 70 до 80%.

Табела 12–Број новооснованих и опсталих предузетника након прве године рада,2019-2022.

ГОДИНА	БРОЈ НОВООСНОВАНИХ ПРЕДУЗЕТНИКА У ГОДИНИ	БРОЈ ОПСТАЛИХ ПРЕДУЗЕТНИКА НАКОН ПРВЕ ГОДИНЕ РАДА
2019	249	208
2020	185	132
2021	179	122
2022	227	180

Графикон 8 - Број новооснованих и опсталих предузетника након прве године, 2019-2022.

Извор: Агенција за привредне регистре

У циљу смањења процента предузетничких радњи које не успевају да опстану у првим годинама пословања, неопходно је њихово укључивање у програм менторинга како би се почетници додатно едуковали и упознали са свим аспектима пословања, могућим проблемима и потенцијалним решењима за могуће кризне ситуације.

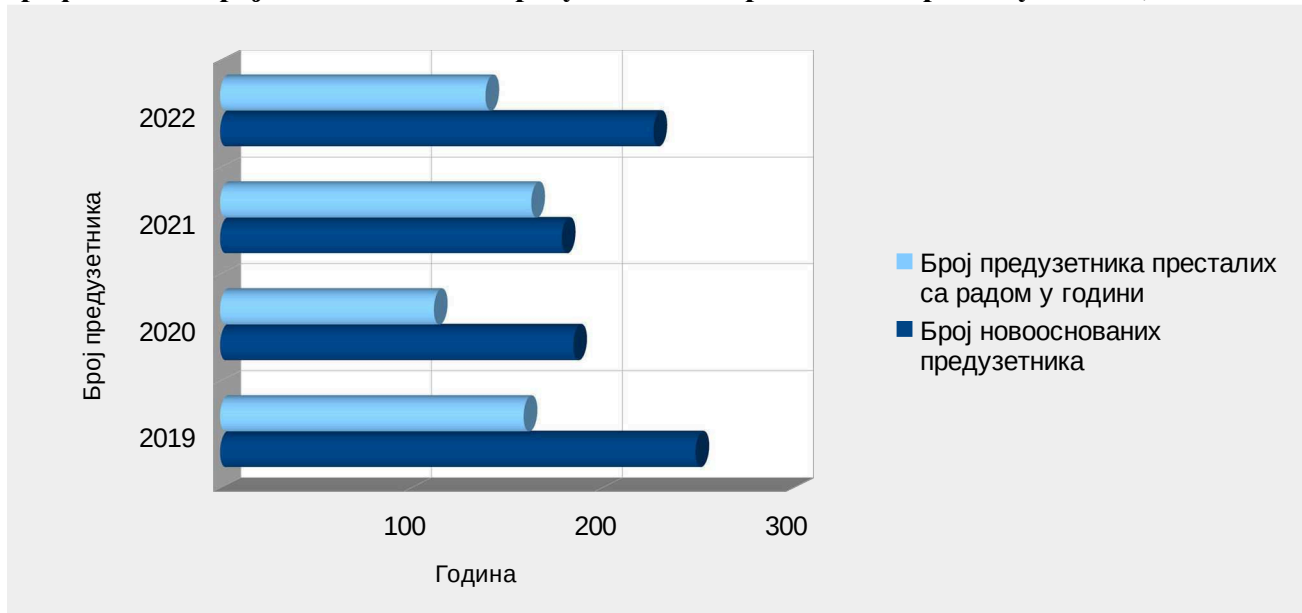
Све предузетничке радње на територији града Пирота разврстане по величини припадају категорији микро и малих предузетника. Тенденција благог повећања броја предузетника у последњим годинама највећим делом је последица издвајања значајних средстава и Републике и града Пирота за програм доделе субвенција за samozapošljavanje, али и других програма које град реализује са страним донаторима.

У годинама пре 2015. постојала је тенденција да је број угашених предузетничких радњи у једној години био већи од броја новооснованих предузетника у истој години. Међутим, од 2016. године је приметан позитивни помак када је о поменутом односу реч, тако да је број новооснованих радњи у последњим годинама већи од броја угашених у истој години.

Табела 13 – Број новооснованих предузетника и престалих са радом у години, 2019-2022.год.

ГОДИНА	БРОЈ НОВООСНОВАНИХ ПРЕДУЗЕТНИКА	БРОЈ ПРЕДУЗЕТНИКА ПРЕСТАЛИХ СА РАДОМ У ГОДИНИ
2019	249	159
2020	185	112
2021	179	163
2022	227	139

Графикон 9 - Број новооснованих предузетника и престалих са радом у години, 2019-2022.

Извор: Агенција за привредне регистре

Посматрајући предузетничке радње према секторској припадности долази се до сазнања да сектор трговине обухвата највећи број предузетника, потом следи прерађивачки сектор, док је њихово учешће у осталим секторима знатно мање. У односу на претходне године готово да није било већих промена када је реч о процентуалном учешћу предузетника из појединих сектора у односу на њихов укупан број.

Табела 14 – Секторска припадност предузетничких радњи у Пироту – 2023. год.

Сектори	Број	Процент
Трговина на велико и мало	326	19,8
Прерађивачки сектор	307	18,7
Саобраћај и складиштење	178	10,8
Остале услужне делатности	158	9,7
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	139	8,5
Услуге смештаја и исхране	128	7,6
Грађевинарство	125	7,5
Остало	286	17,4
УКУПНО:	1647	100

Према финансијским извештајима за 2022. годину по броју запослених издвајају се следећи предузетници: С.З.Т.Р Сојановић за 84 запослених, Armada Security са 66 запослених, С.П.Р Јерма са 41 запослених, радња за трговину ДЕА градња са 37 запослених, итд.

3.4.5. ПРИВРЕДНА ДРУШТВА

На крају 2023. године на територији града Пирота регистровано је 441 активно привредно друштво, што представља мање више исти број као и у последње три године, али је тај број још увек испод просека у односу на период пре 2019. године. Број новооснованих привредних друштава последњих година не трпи битније промене и креће се у интервалу од 20 до 30 годишње.

Табела 15– Број новооснованих привредних друштава по годинама, 2015-2020. год.

ГОДИНА	БРОЈ НОВООСНОВАНИХ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА
2019	26
2020	30
2021	26
2022	21
2023	23

Према финансијским извештајима поднетим АПР-у за 2022. годину од укупног броја привредних друштава свега два припадају категорији великих – Тигар Тајерс и Тигар а.д., четири су разврстана у средња привредна друштва – Друмови А&Д д.о.о., Мармил д.о.о., Tim Power plus д.о.о. и Страјт д.о.о., 48 је малих, док су остало микро привредна друштва.

Према броју запослених два највећа привредна друштва у Пироту су “Tigar tyres”, и “Тигар“ а.д. заједно запошљавају око 4500 радника, што представља близу 40% запослених у односу на укупан број запослених код правних лица. Учешће броја запослених из ове две компаније у укупном броју свих запослених на територији града износи 30%.

Средња привредна друштва заједно запошљавају 1125 лица, што представља учешће од 9,3% у укупном броју запослених код правних лица, односно 7,5% учешћа у укупно запосленој популацији.

Највећи страни инвеститор у Пироту је француски „Michelin“, власник Tigar Tyres-а.

Tigar Tyres тренутно запошљава око 3600 лица. Основна делатност предузећа је производња спољних путничких и полутеретних гума треће линије за аутомобиле и лаке камионе, спољних скутер гума и разних унутрашњих гума. Око 90% укупне производње намењено је извозним тржиштима, превасходно у земљама попут Француске, Италије, Шпаније, Пољске и Руске Федерације, али и земљама Блиског Истока и Африке. Реализацијом инвестиционог пројекта вредног 220 милиона евра, који је започет изградњом фабрике „Big Tigar“ стварају се услови за додатно повећање производње, очување тржишног учешћа у традиционалним земљама извоза, и освајање нових тржишта у Европи, Азији, Африци. Ова компанија остварује просечна инвестициона улагања од око 10 милиона евра на годишњем нивоу, и међу највећим извозницима је у земљи, што итекако утиче на животни стандард грађана

Пирота, али и доприноси расту БДП-а Републике Србије.

Укупна вредност остварене производње компаније Tigar Tyres износила је у 2022. години 520 милиона евра, а у истој години компанија је остварила извоз нешто виши од 432 милиона евра.

Пословни систем Тигар функционише као мешовити холдинг који чини матична компанија Тигар а.д. и зависна друштва: Тигар обућа, Тигар техничка гума, Тигар хемијски производи, Ти Кар трогвине д.о.о., Тигар Угоститељство д.о.о. и Тигар Инкон д.о.о. Поред производње производа од гуме, као основним делатностима Група се бави и: производњом левила и утензилија, транспортом, грађевинским услугама, угоститељством, пословима спољнотрговинског промета у оквиру дозвољених делатности, итд. Према годишњем консолидованом извештају за 2022. годину о пословању Групе, на дан 31. децембра 2022. године Група је имала 1.167 запослених, од којих су 1.013 запослених у радном односу, а 154 запослених је ангажовано преко агенције. Међутим, проблем је што је знатан број запослених проглашен технолошким вишком током 2023. године, што ће се негативно одразити на саму ситуацију на локалном тржишту рада у Пироту.

Према финансијским извештајима за 2022. годину остала привредна друштва чије је седиште на територији Пирота, а са већим бројем запослених јесу: Tim Power Plus d.o.o. са 764 запослених, Мармил д.о.о. са 197 запослених, Мустанг д.о.о. са 113 запослених, Друмови АД са 106 запослених, Clear d.o.o. са 100 запослених, Страјт д.о.о. са 58 запослених, итд.

Посматрајући секторску припадност привредних друштава, сектор трговине и прерађивачки сектор обухватају близу 50% од укупног броја привредних друштава у Пироту, при чему је структура учешћа привредних друштава из појединих сектора у њиховом укупном броју веома слична структури из претходних година.

Табела 16 – Секторска припадност привредних друштава у Пироту – 2023. год.

Сектор	Број	Процент
Трговина на велико и мало	118	26,7
Прерађивачки сектор	100	22,7
Пољопривреда, шумарство и рибарство	40	9,1
Грађевинарство	37	8,4
Саобраћај и складиштење	37	8,4
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	25	5,6
Остало	84	19,1
Укупно	441	100

3.4.6. ИНДУСТРИЈСКИ ПАРК СЛОБОДНЕ ЗОНЕ ПИРОТ

Слика 1: Индустијски парк Слободне зоне Пирот

Индустијски парк представља развојну шансу града Пирота и даје могућност потенцијалним инвеститорима да у оквиру истог остваре пословање са бројним олакшицама и ослобађањима плаћања одређених накнада и такси. Индустијски парк обједињује погодности које пружа Закон о слободним зонама и посебне погодности за изградњу и експлоатацију објеката дате од стране градске Скупштине.

АД Слободна зона „Пирот“ као инкубатор локалног развоја има велики утицај на привлачење страних инвестиција. Слободна зона „Пирот“ основана је 8. августа 1996. године Решењем Савезне владе СРЈ, а са радом је почела 1. априла 1998. године. Градска Управа је дала значајне подстицаје за развој бизниса у зони, ослобађајући инвеститоре од такси приликом добијања грађевинских дозвола, планских документација, прикључака на инфраструктуру, итд. Погодности за пословање у оквиру Слободне зоне огледају се и у ослобађању следећих плаћања: царине, ПДВ-а на енергенте, пореза на добит корпорације, дела пореза на зараде и имовину.

Површина Слободне зоне „Пирот“ износи $139 \text{ ha } 95 \text{ a } 15 \text{ m}^2$, која се простире на локацији у граду Пироту на површини од $127 \text{ ha } 20 \text{ a } 82 \text{ m}^2$, подручју општине Димитровград на површини од $4 \text{ ha } 85 \text{ a } 66 \text{ m}^2$, као и на подручју општине Бабушница на површини од $7 \text{ ha } 88 \text{ a } 67 \text{ m}^2$.

Према подацима из Извештаја о пословању слободних зона за 2022. годину, привредно друштво у коме је запослено 48 радника, остварило је укупне приходе у износу од 619.547.416 динара, расходи су износили 589.744.051 динара, а остварена нето добит 29.803.365 динара. У односу на 2021. годину нето добит је била мања за 35,66%.

Слободна зона „Пирот” је у 2022. години била најуспешнија слободна зона у Републици Србији када се говори о позитивном спољнотрговинском билансу. Остварен је спољнотрговински суфицит у износу од 173.022.589 евра. Ова слободна зона је лидер и у броју корисника у режиму рада слободне зоне. Укупно 83 корисника је пословне активности обављало у слободној зони и запошљавало 6.856 радника.

Упркос негативној глобалној геополитичкој ситуацији и последицама које је изазвала, број запослених ове слободне зоне у односу на 2021. годину је додатно порастао за 846 радника, што представља повећање за 14,08%. Вредност остварене производње је повећана за 10,44%, док је извоз произведене робе повећан за 5,52%. Имајући у виду да се слободна зона простира на локацији у Пироту, Димитровграду и Бабушници, ова слободна зона има значајну улогу и позитиван утицај на привреду југоисточног дела земље.

Главни програм у Слободној зони „Пирот” је производња путничких и скутер гума компаније „Tigar Tyres” д.о.о. Пирот чији се производи извозе на тржишта Европе, Африке и Блиског Истока. Највише се извози у Француску, Шпанију, Италију, Русију и Пољску.

Зона је инфраструктурно опремљена (на подручју за greenfield инвестиције):

- електричном енергијом/ у функцији (4 трафостанице 10/0.4 KV снаге 4200 KW + једна трафостаница 35/10 KV снаге 4000 KV)
- водом: санитарна, индустријска (Ф 300 мм) + хидрантска мрежа <12+65+24 ха> (Ф 150 мм)
- канализацијом (Ф 1200/800 мм)
- телекомуникацијама (150 независних линија, брзи интернет, оптички кабл)
- саобраћајним везама (коридор 10, интерне саобраћајнице више од 10км, железница - индустријски колосек Л= 3000 м)

Корисницима, поред шпедитерских услуга пружа и услуге организације домаћег и међународног транспорта, услуге складиштења, претовара робе на отвореном и затвореном складишном простору по повољним ценама. Корисницима слободне зоне Пирот, такође је на располагању стручна радна снага различитог профила за физичке и административне послове.

Град Пирот је тренутно власник 87% акција у зони и то је најбољи облик јавно-приватног партнерства. Последњих година се улажу заједнички напори на реализацији пројекта који има за циљ подизање Интермодалног терминала који би пружио бројне погодности својим корисницима и унапредио пословање Слободне зоне.

3.4.7. ЗИП ЦЕНТАР ЗА МЛАДЕ-БИЗНИС ИНКУБАТОР Д.О.О. ПИРОТ

ЗИП центар за младе-бизнис инкубатрор д.о.о. Пирот основан је 2012. године од стране општине Пирот и УГ Пиргос са циљем повећања запошљености младих кроз samozapoшљавање, а његово оснивање омогућено је пројектним финансирањем од стране Европске Уније кроз програм RSEDP 2. Пројектом је реновирана стара зграда месне заједнице на локацији Трг Републике 97 и добијен нови пословни објекат на површини од 400м², који располаже са 13 канцеларија и једном заједничком салом за састанке.

Слике 2 и 3 – ЗИП центар за младе-бизнис инкубатор д.о.о. Пирот

Делатност ЗИП центра састоји се у спровођењу процеса инкубације својим станарима и то кроз прединкубациону, инкубациону и постинкубациону фазу, као неодвојивих целина читавог процеса. Поред послова у оквиру своје редовне делатности ЗИП центар је у досадашњем периоду учествовао у реализацији бројних пројеката финансираних из страних и домаћих извора. Основна мисија ЗИП центра је да олакша успостављање start up бизниса и допринесе отварању нових радних места у Пироту кроз свеобухватну подршку сектору МСПП-а у виду коришћења пословног простора и опреме, и пружања инкубационих услуга станарима центра у почетним фазама њиховог развоја. Визија ЗИП центра усмерена је на промовисање локалног предузетништва и побољшање економске ситуације на територији града, а и шире обезбеђењем конкурентности сектора МСПП-а користећи искуства и научене лекције кроз умрежавање са кључним стејкхолдерима и постојећим бизнис инкубаторима у Србији и региону.

ЗИП центар за младе имао је снажну улогу и у оснивању регионалног Start up центра Пирот, који је отворен 2019. године захваљујући подршци Министарства за иновације и технолошки развој и града Пирота, са циљем да се подстакне развој ИТ сектора. Захваљујући томе реконструисано је 300м² у анексу дворане Кеј, те је тиме добијен заједнички радни простор за рад станара, велика тренинг сала капацитета до 50 седећих места, коференцијска сала за састанке и још једна канцеларија.

У досадашњем периоду ЗИП центар је реализовао и различите врсте обука међу којима се посебно истиче иновативни модел подршке запошљавању младих-обуке на радном месту (WBL), као модел који се већ пет година тестира у Србији, а Пирот је један од пет градова у којима се обука спроводи.

Обука на радном месту је специфично дизајниран програм развијен на принципима швајцарске методологије за едукацију младих. Представља иновативни модел за подизање запошљивости младих који комбинује теорију и праксу, омогућавајући младима да стичу знања и вештине за конкретно занимање кроз рад, директно на радном месту у компанији и уз искусне менторе који преносе своја знања. То омогућава полазницима да уче у реалном радном окружењу и постану део фирме и радне културе. Обука се врши на основу курикулума који се развија по методологији швајцарског института. Запослени у ЗИП центру су обучени да самостално спроводе снимање и анализу радног места (SKA анализа) и дизајнирају програме обука на основу резултата. Такође, обуке се реализују у тесној сарадњи са привредом и искључиво на основу потребе привреде за новом радном снагом. Кандидати који се укључују у програм обука су такође обухваћени овом методологијом и кроз каријерни центар се упознају са занимањем, процењују се њихове компетенције и припремају се за разговор са послодавцем и за рад. Финалну селекцију кандидата спроводи компанија. Ментори у компанијама такође пролазе обуку за рад са младима. Свиме већ наведеним се заокружава процес обуке и сви учесници бивају повезани у иновативни модел обука на радном месту који даје одличне резултате.

До сада остварени резултати ЗИП центра састоје се у следећем:

- Инкубирано је преко 35 компанија;
- Преко 45 лица и компанија ван инкубатора добило је менторску подршку за почетак и развој пословања;
- Тренутно у ЗИП центру у оквиру услужног инкубатора послује 10 компанија, а у оквиру Старт ап центра 10 компанија;
- Организоване су обуке на радном месту за 21 занимање у 25 компанија у Пироту и Нишу на којима је учествовало преко 160 младих од којих је 50% добило запослење у компанијама;
- Организоване су основне информатичке обуке-канцеларијски софтвер за 40 полазника;
- Организоване су ИТ обуке за 65 полазника из програмског језика с#- почетнички ниво;
- Организован едукативни сет практичних радионица за напредно програмирање за 10 полазника;
- Организовано је неколико сетова обука за почетнике у пословању (112 људи);
- Израђени су едукативни материјали за почетнике у пословању, Практикум о запошљавању, Путоказ до средње школе, Путоказ до факултета, Студије у иностранству, Од идеје до бизниса-водич за почетнике у пословању;
- Подржано 25 компанија у процесу дигитализације пословања;
- Подржан развој 5 иновативних идеја;
- Организована едукација роботика за најмлађе за 20 ученика основних школа;
- Организована обука из 3д продукције за 10 полазника;
- Организован низ догађаја у циљу промоције иновативног предузетништва , ит сектора и нових занимања (конференције, мит апови, инфо сесије...) - преко 200 лица учествовало у овим догађајима.

Током 2023. године ЗИП центар је у сарадњи са Градом Пиротом реализовао иновативни пројекат подржан од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, под називом „Пружимо руку теже запошљивим лицима“, којим су подржана 52 теже запошљива лица. Пројекат је као иновативни модел представљао комбинацију услуга каријерног вођења и саветовања са обукама на радном месту, те су добри резултати тога били основа за укључивање оваквог модела и у овај трогодишњи Програм.

3.5. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА

3.5.1. ТРЖИШТЕ РАДА СРБИЈЕ

На основу података Републичког завода за статистику (РЗС) помоћу Анкете о радној снази (АРС) прати се кретање и врши процена радне снаге у Републици Србији. На основу резултата спроведених полугодишњих и кварталних анкета, РЗС сваке године објављује годишњу АРС са просечним подацима за претходну годину. Сагледавајући основне индикаторе тржишта рада бележи се њихов позитиван помак у последњим годинама, а нарочито када је реч о стопи незапослености код које су израженије промене у позитивном смеру.

Према подацима Анкете о радној снази Републичког завода за статистику, у трећем кварталу 2023. године, у односу на трећи квартал претходне године, дошло је до пораста стопе запослености за 0,5 процентних поена (п. п.) и пада стопе становништва ван радне снаге за 0,7 п. п., док је стопа незапослености остала непромењена. Стопа запослености за дати период износила је 50,7%, стопа незапослености 9,0% док је стопа становништва ван радне снаге износила 44,2%.

У односу на трећи квартал 2022. године, укупна популација узраста 15 и више година смањена је за 56 900 и у трећем кварталу 2023. године износила је 5 693 500. Број активних лица већи је за 3 900, а контингент становништва ван радне снаге мањи је за 60 800. Број активних лица у трећем кварталу 2023. године износио је 3 174 200, а број становништва ван радне снаге 2 519 300. У оквиру контингента активног становништва тзв. радне снаге, број запослених је већи за 3 000 а број незапослених за свега 900 лица. Тако је број запослених лица у трећем кварталу износио 2 888 500, а број незапослених 285 700.

Стопа укупне неформалне запослености мања је у односу на трећи квартал 2022. године за 0,5 п. п. и у трећем кварталу 2023. износила је 12,8%. Неформална запосленост ван пољопривреде мања је за 0,3 п. п. и у трећем кварталу 2023. износила је 6,5%, док је у сектору пољопривреде већа за 1,4 п. п. и износила је 53,5%.

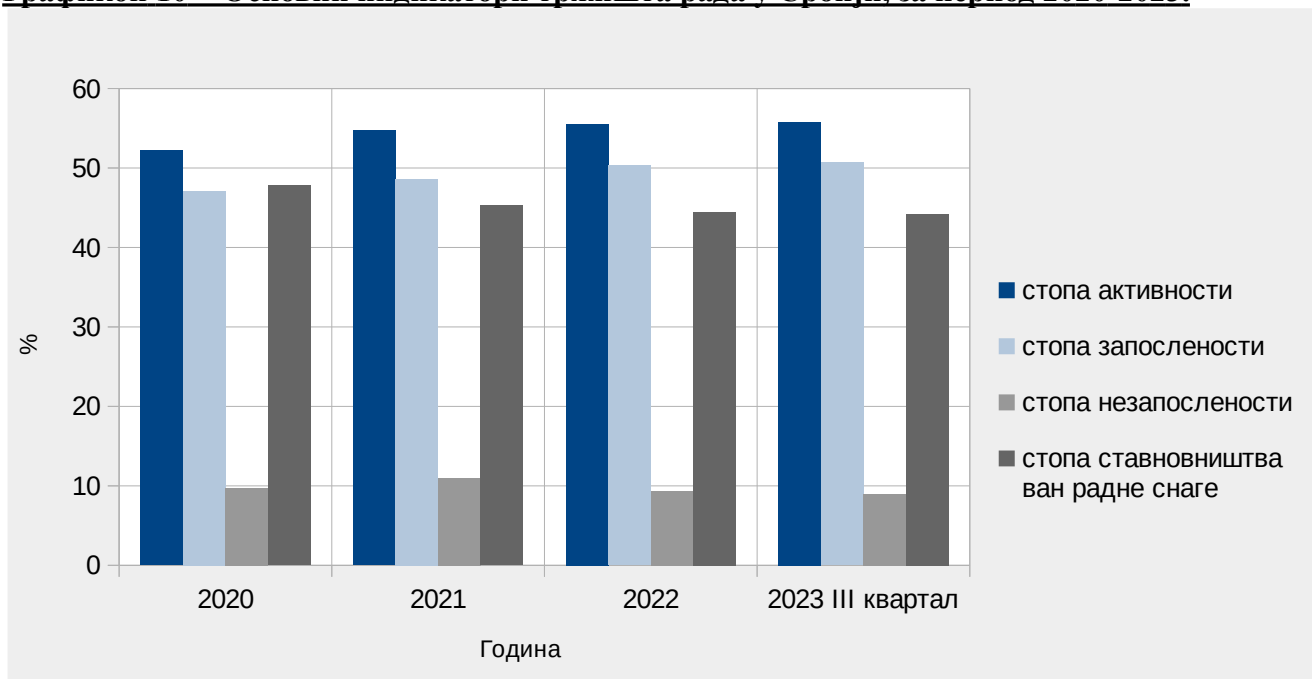
У поређењу са другим кварталом 2023. године дошло је до повећања стопе запослености за 0,3 п. п., смањења стопе незапослености за 0,6 п. п., док је стопа становништва ван радне снаге остала непромењена.

Табела 17 – Основни индикатори тржишта рада у Србији, за период 2020-2023. у %

Старосна категорија 15 и више год.	2020	2021	2022	2023 III квартал
<i>Стопа активности</i>	52,2	54,7	55,5	55,8
<i>Стопа запослености</i>	47,1	48,6	50,3	50,7
<i>Стопа незапослености</i>	9,7	11,0	9,4	9,0
<i>Стопа становништва ван радне снаге</i>	47,8	45,3	44,5	44,2

Извор: РЗС

Графикон 10 - Основни индикатори тржишта рада у Србији, за период 2020-2023.

Извор: Анкета о радној снази, РЗС

Резултати неколико студија евалуације индивидуалних програма спроведених у Републици Србији последњих година могли би се резимирати у оквиру следећих закључака. Показало се да су посредовање у запошљавању и саветовање веома ефикасни, што потврђује и међународно искуство. Што се тиче програма обука, евалуације дају мешовите резултате, али установљени су дугорочни позитивни ефекти. Програми директног субвенционисања запослења имају јаче директне ефекте, али је примећено и да су они генерално скупи. Програми јавних радова, у складу са међународним искуством, имају веће ефекте као мера социјалне политике и инклузије него као средство за побољшање шанси за налажење посла. Ипак, уочени су изузетно јаки позитивни психолошки утицаји на кориснике.

3.5.2. ЗАПОСЛЕНОСТ У ПИРОТУ

Број запослених је један од значајнијих критеријума за оцену развоја сваке општине или града. Број запослених у Пироту се константно смањивао после 2000. године, а нарочито након 2003. године. Међутим, с обзиром да се и број становника из године у годину смањује, то се учешће запослених у односу на укупно становништво одржавало на приближно истом нивоу. Према последњим званично објављеним подацима укупан број регистрованих запослених на територији града Пирота износио је 15100.

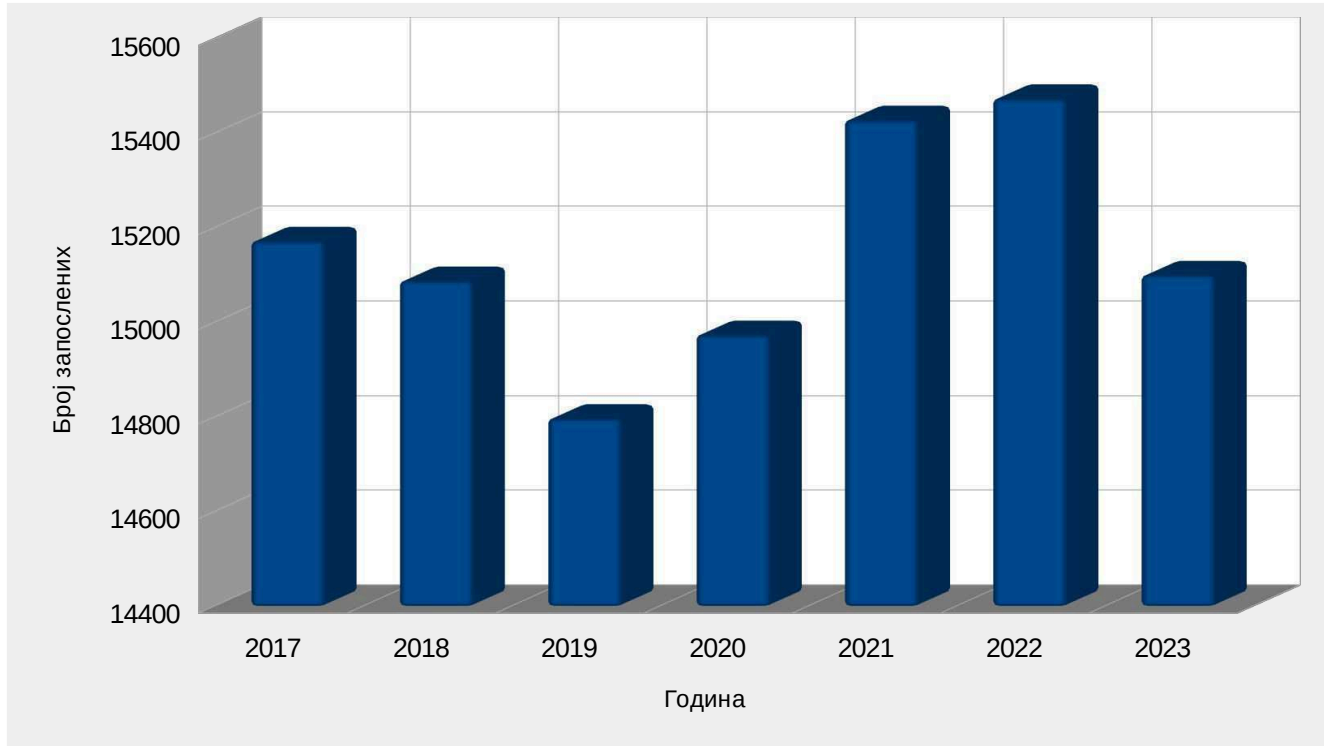
Републички завод за статистику је променио систем праћења и оцењивања бројних индикатора почев од 2015. године, а све у циљу усаглашавања са европским стандардима. Из тог разлога ни Анкета о радној снази која је у ранијим периодима приказивала број запослених на тромесечном нивоу на нивоу локалних самоуправа, више не пружа те податке већ их Републички завод за статистику обрађује на годишњем нивоу. Такође, ревидирани су и подаци запослених за све раније године при чему су они преточени у ткз. регистровану запосленост¹ те ће се на основу ње вршити даља праћења и анализе.

Табела 18 – Кретање броја регистрованих запослених према општини рада - Пирот

Опис \ Година	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Регистровани запослени укупно	15172	15088	14797	14974	15428	15473	15100
Запослени у правним лицима	12338	12174	11835	11959	12412	12455	11996
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	2697	2790	2853	2913	2925	2941	3035
Регистровани индивидуални пољопривредници	137	124	109	102	91	77	69

¹***Дефиниција регистроване запослености*** - Под појмом се подразумевају лица која имају формално правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем на одређено или неодређено време и лица која раде ван радног односа на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи; као и лица која обављају пољопривредне делатности а налазе се у евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

Графикон 11 – Кретање броја регистрованих запослених у Пироту за период 2017-2023. год.

Извор: Регистрована запосленост по општинама и градовима, РЗС

Однос броја запослених који раде код правних лица и оних који раде код предузтника, одржавао се на приближно истом нивоу последњих неколико година, с тим што је у 2023. години у односу на претходне дошло до мањег пораста броја запослених код предузетника, али и смањења броја запослених код правних лица, док се број регистрованих индивидуалних пољопривредника смањује последњих година. Овакво стање запослених код правних лица је проузроковано великим бројем радника који су у 2023. години проглашени технолошким вишковима, што се нарочито односи на Тигар .а.д.

Највећи број запослених је ангажован у оквиру прерађивачког сектора који упошљава близу 40% укупног броја запослених, а заједно са трговином више од половине укупног броја запослених. Присутне су одређене промене између осталих сектора који упошљавају знатан број лица у односу на ранији период, али нису толико изражене да би им се посветила посебна пажња.

Оно што је евидентно је да је укупан број запослених драстично смањен у односу на период од пре десет и више година, као последица неуспелих приватизација и неадекватно спроведених процеса реструктурирања предузећа, тако да се последњих година креће око 15000 са мање израженим флукуацијама.

Табела 19 - Број запослених по секторима делатности у Пироту за 2023. годину

СЕКТОР	Број запослених	%
Прерађивачки	5912	39,2
Трговина на велико и мало	1651	10,9
Здравствена и социјална заштита	1270	8,4
Државна управа и одбрана, обавезно сицијално осигурање	917	6,1
Административне и помоћне услужне делатности	852	5,6
Образовање	832	5,5
Саобраћај и складиштење	560	3,7
Услуге смештаја и исхране	519	3,4
Грађевинарство	424	2,8
Стручне, назучне, иновационе и техничке делатности	384	2,5
Снабдевање водом, управљање отпадним водама	266	1,8
Финансијске делатности и делатност осигурања	232	1,6
Остале услужне делатности	225	1,5
Остали	1056	7
УКУПНО	15100	100

Извор: Регистрована запосленост по општинама и градовима, 2023, Републички завод за статистику

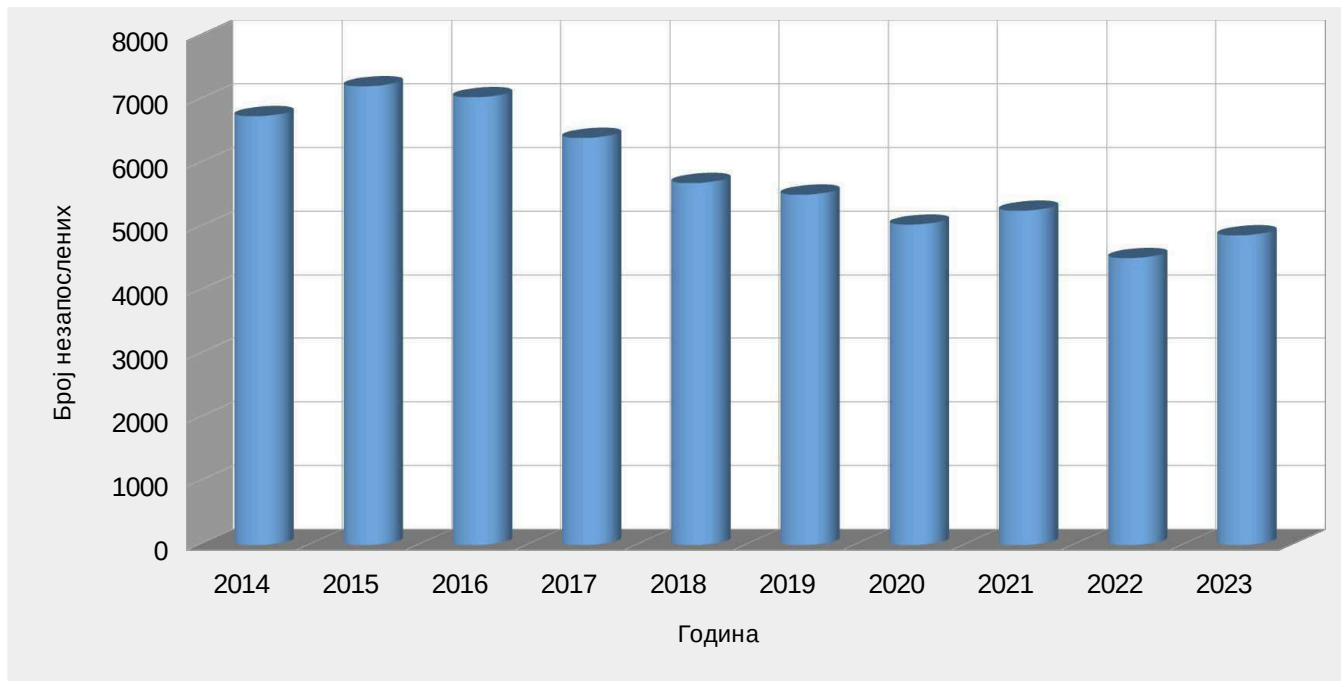
3.5.3. НЕЗАПОСЛЕНОСТ У ПИРОТУ

Незапосленост представља проблем са којим се суочавају многе локалне самоуправе у Србији, па самим тим и Пирот. Иако је статистички гледано ситуација нешто повољнија него пре десетак година, за такво стање постоје бројни разлози. Ако посматрамо нешто ранији период број незапослених у Пироту од 1999. године па надаље имао тенденцију раста. У периоду од 2009-2012. године број незапослених се благо смањивао, да би након благог повећања њиховог броја од 2013. до 2015. године, било забележено осетније смањење броја незапослених, чиме је после дужи низ година та бројка спала испод 7000. После 2015. године број незапослених се смањивао ка 5 хиљада и неретко и испод те бројке. На евиденцији незапослених Националне службе за запошљавање у децембру 2023. године било је 4864 незапослених лица на територији града Пирота. Поредићи данашње стање броја незапослених са блиском прошлошћу може се рећи да је ситуација доста повољнија. За утицај на овакво стање постоји више фактора, међу којима већа привредна активност кључних пословних актера у граду уз покретање нових приватних иницијатива имају највећи значај, али свакако томе треба додати и значајна средства која издвајају и Република и град Пирот за различите мере запошљавања. Мере подршке привреди усмерене ка унапређењу и проширењу постојећих делатности које град финансира кроз различите програме су такође дали до сада добре резултате на пољу додатног упошљавања. Учешће броја незапослених лица која траже запослење у односу на укупан број становника је на нивоу испод 10%.

Табела 20 – Кретање броја незапослених у Пироту за период од 2013-2023. године

Година	Број незапослених - Пирот (XII месец)	Процент промене у односу на претходну годину
2013	7704	повећање за 5,20%
2014	6737	смањење за 12,6%
2015	7206	повећање за 6,96%
2016	7033	смањење за 2,4%
2017	6395	смањење за 9,1%
2018	5686	смањење за 11,1%
2019	5503	смањење за 3,2%
2020	5033	смањење за 8,5%
2021	5251	повећање за 4,3%
2022	4507	смањење за 14,1%
2023	4864	повећање за 7,9%

Графикон 12 - Кретање броја незапослених у Пироту за период од 2013-2023. године

Извор: НСЗ

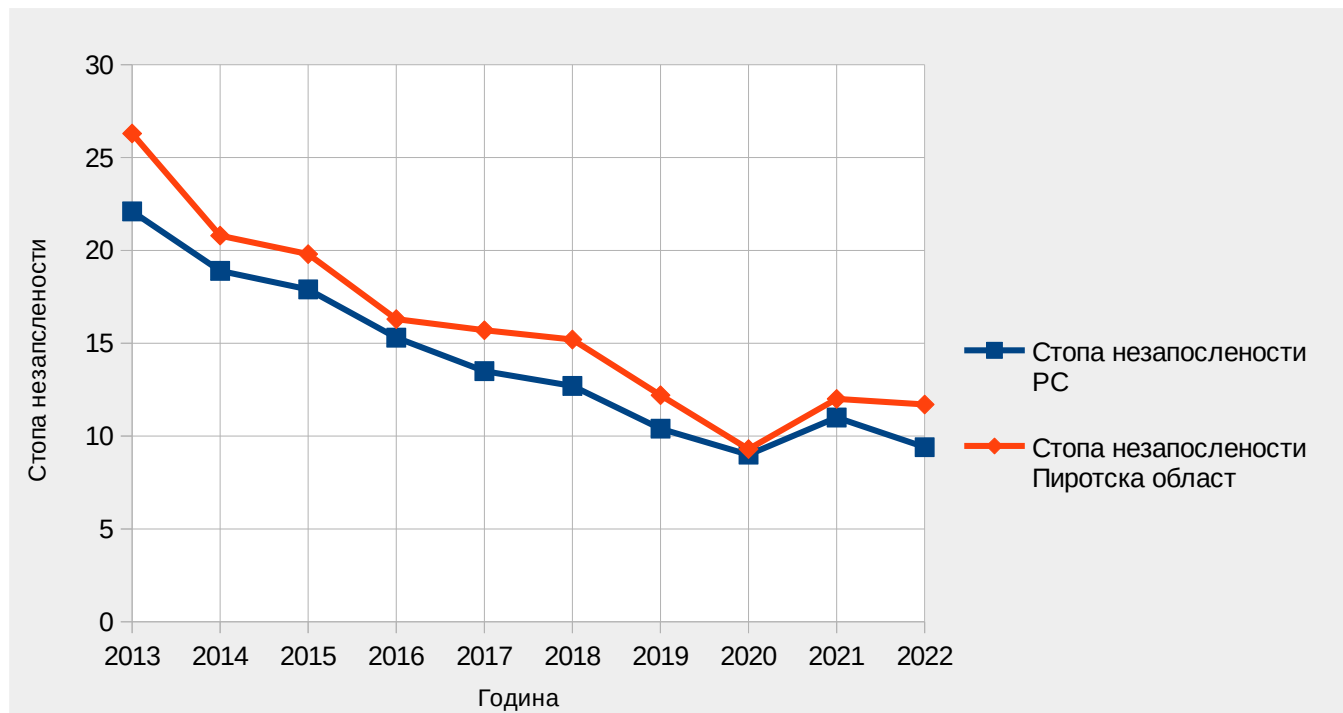
Број незапослених се за последњих десет година умањио за 36,8%. У односу на укупан број незапослених у пиротском округу само учешће незапослених из Пирота је 56,5%. Структура незапослених који траже посао је јако неповољна, међу незапосленима доминирају лица са првим степеном стручне спреме, односно неквалификовани, као и лица са трећим и

четвртим степеном средње стручне спреме чије учешће у укупном броју незапослених достиже 86,7%. Стопа незапослености се статистички не обрађује на нивоу локалних самоуправа, већ на нивоу округа. Пиротски округ и у том контексту бележи позитивне помаке, будући да је стопа незапослености округа са 26,3% у 2013. години, спала на 11,7% у 2023. години. Такође, добра ствар је у томе што је смањено заостајање ових стопа у односу на републички просек, док је пре десетак година то заостајање било итекако изражено.

Табела 21 – Кретање стопа незапослености у Републици Србији и Пиротском округу (15+)

Година	Стопа незапослености РС	Стопа незапослености Пиротска област
2013	22,1	26,3
2014	18,9	20,8
2015	17,9	19,8
2016	15,3	16,3
2017	13,5	15,7
2018	12,7	15,2
2019	10,4	12,2
2020	9,0	9,3
2021	11,0	12,0
2022	9,4	11,7

Графикон 13 - Упоредни приказ стопа незапослености у Републици Србији и Пиротском округу

Извор: РЗС

3.5.4. ОСТАЛЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ТРЖИШТА РАДНЕ СНАГЕ

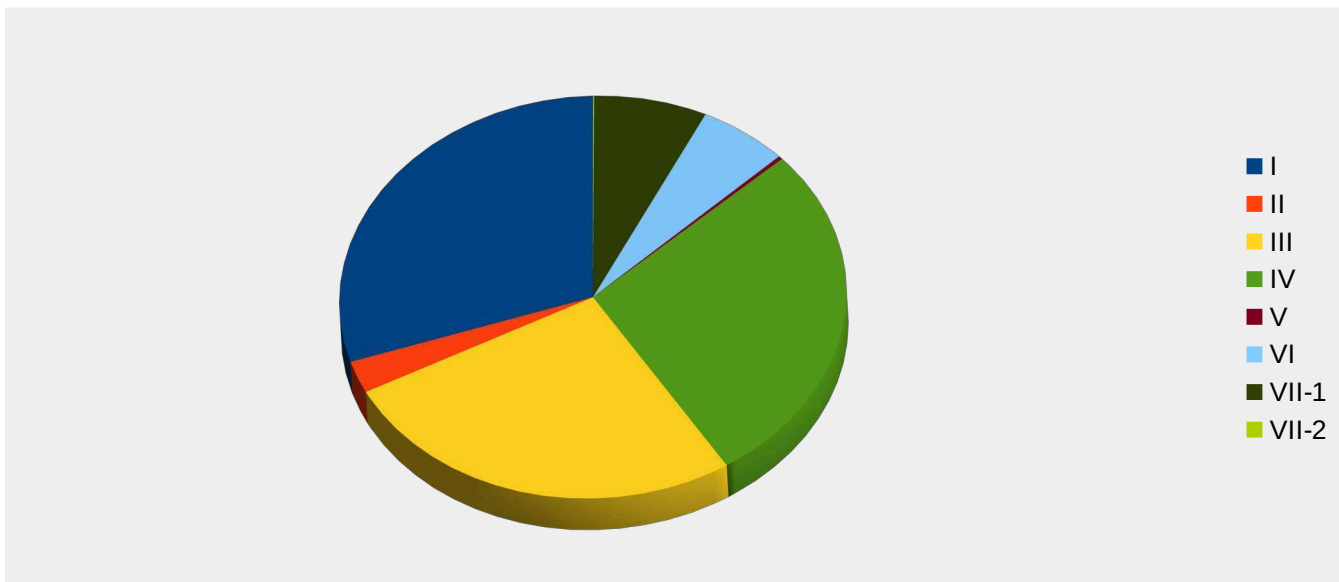
На крају децембра 2023. године на нивоу округа регистровано је 8609 лица која траже запослење, од чега је 54,3% или 4.682 женског пола. Од укупног броја незапослених лица 666 лица привремено је неспособно или неспремно за рад, 26 лица је запослено, али тражи промену запослења, на 20 лица мирују права по Закону, док је 60 других лица која траже запослење.

На нивоу града Пирота од 4.864 незапослених лица, 2.885 је женског пола или 59,3%. Посматрајући податке Националне службе за запошљавање филијале Пирот с краја децембра 2023. године, а имајући у виду укупан број лица која траже посао према образовној структури, може се уочити да је иста јако неповољна. У односу на укупан број лица која траже посао 32,4% је са основним, 54,3% са средњим, а 13,3% са вишим и високим образовањем.

Табела 22 - Структура незапослених по степену стручне спреме у децембру 2023. године

	Укупно	степен стручне спреме								
		I	II	III	IV	V	VI	VII-1	VII-2	VIII
Пирот	4864	1448	126	1288	1351	13	282	352	4	0

Графикон 14 - Структура незапослених по степену стручне спреме у новембру 2023. године

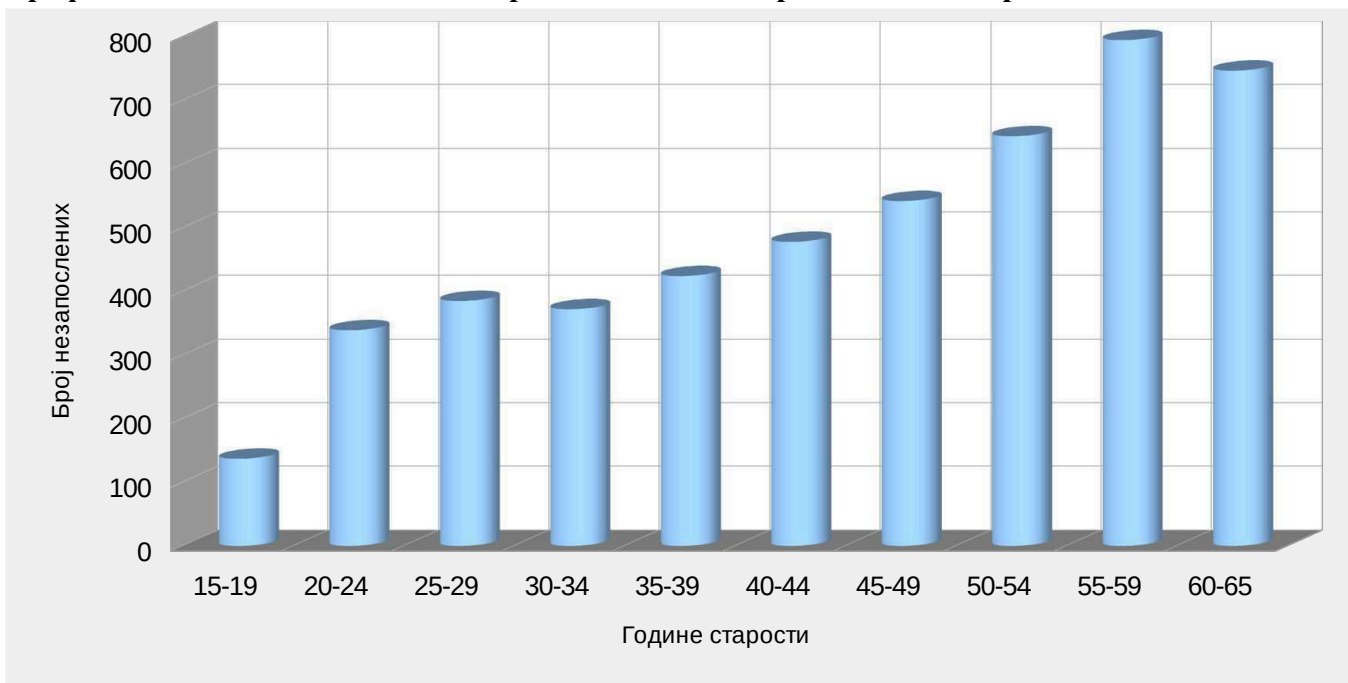

Извор: НСЗ

Учешће у регистрованој незапослености, посматрано према годинама старости незапослених, приказано је у следећој табели.

Табела 23 – Незапослена лица према годинама старости – децембар 2023.

Године	Број лица	%
15-19	137	2,8
20-24	339	6,9
25-29	385	8,2
30-34	372	7,6
35-39	424	8,7
40-44	478	9,8
45-49	542	11,1
50-54	644	13,2
55-59	795	16,3
60-65	747	15,4
Укупно:	4864	100

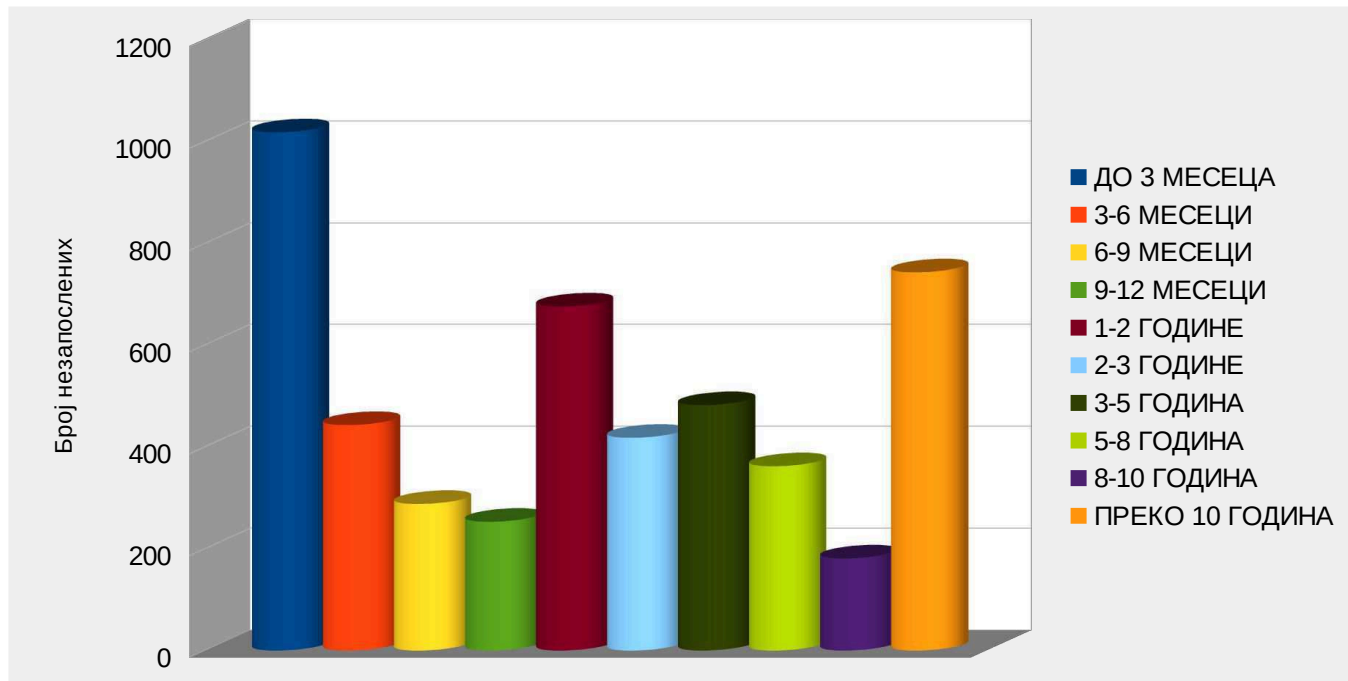
Графикон 15 - Незапослена лица према годинама старости - децембар 2023.

Извор: НСЗ

Учешће у регистрованој незапослености посматрано по трајању незапослености је следеће: број лица која на посао чекају до 3 месеца је 1018, број лица која чекају на запослење од 3 до 6 месеци је 443, број лица која чекају од 6 до 9 месеци је 288, број лица која чекају од 9 до 12 месеци је 253, од 1 до 2 године је 676, од 2 до 3 године је 418, затим број лица која чекају од 3 до 5 година је 482, број лица која чекају од 5 до 8 година је 362, од 8 до 10 година 181 и

коначно број лица која чекају на запослење преко 10 година је 743.

Графикон 16 – Незапослена лица према трајању незапослености – децембар 2023.

Извор: НСЗ

Када је реч о категорији теже запошљивих лица са аспекта година старости можемо рећи да у односу на укупан број незапослених лица 17,9% чине незапослени старости од 15 до 30 година, а 44,8% чине незапослени старији од 50 година. Од укупног броја незапослених лица на територији града 58,8% на запослење чека дуже од годину дана (дуготрајна незапосленост).

3.5.5. ОДНОС ПОНУДЕ И ТРАЖЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА

Квалификације, односно занимања која су понуђена у највећем обиму су: произвођачи одеће, економисти, обрађивачи метала, занимања угоститељства и туризма, трговци, прерађивачи хране и пића, природно-математичка занимања, механичари и машинисти, итд. Оваква ситуација на тржишту рада када је реч о најзаступљенијим занимањима није трпела битније промене дуги низ година. Последњих година реализоване су значајније инвестиције у области текстилне индустрије, међутим локално тржиште рада није било у могућности да задовољи потребе нових и постојећих послодаваца из ове области, а нарочито када је реч о радној снази са занимањима шивача и кројача. Из тих разлога је град у ранијем периоду финансирао обуке за шиваче, а потом у складу са потребама послодаваца и обуке из области угоститељства и хотелијерства, обуке за хотелско домаћинство, за рецепцијско пословање, за услужно особље у ресторану и за упаривање хране и пића.

Захваљујући позитивним искуствима које је пружио пројекат Знањем до посла, а који се имплементира у Пироту од 2016. године, град је модел обука на радном месту које он

подразумева, уврстио у претходни локални акциони план запошљавања и он се као такав успешно спроводио са веома позитивним ефектима. Највећа предност овог модела је што омогућава финансирање обука од стране града током читаве године, до тренутка утрошка средстава, а према потребама радних места самих послодаваца. Тиме је доста флексибилнији модел који послодавцима пружа могућност да бесплатно и у релативно кратком року добију потребну радну снагу за несметано одвијање пословног процеса. Целокупне трошкове око реализације ових обука сносио је град, а било је и примера када су средства обезбеђивана и од стране донатора. Но, чињеница је да са смањењем броја незапослених на евиденцији Националне службе за запошљавање постоји тенденција да су поједина занимања расположива у све мањем броју, те се послодавци са немогућношћу проналаска потребних кадрова све више суочавају.

3.5.6 ПРОБЛЕМИ НА ЛОКАЛНОМ ТРЖИШТУ РАДА

Иако се последњих година бележе позитивни помаци када је реч о смањењу укупног броја незапослених, структура незапослених је и даље неповољна. Посебно доминантна је група незапослених старијих од 50 година која у укупном броју учествује са 44,8%, док након тога следе млади незапослени до 30 година старости са учешћем од 17,9%. Поред тога неповољна образовна структура незапослених лица, при чему незапослени са основним и средњим образовањем чине 86,7% незапослене популације, као и дуготрајна незапосленост, при чему 58,8% незапослених лица чека на посао дуже од годину дана, јесу проблеми који захтевају дубљу анализу и систематски приступ у њиховом решавању. Посебно је изражен и проблем послодаваца да попуне упражњена радна места са лицима одређених занимања, јер је евидентно да и поред смањења броја незапослених недостају бројни кадрови који могу задовољити потребе локалног тржишта рада.

4. ДЕФИНИСАЊЕ ВИЗИЈЕ, ЦИЉЕВА И МЕРА

Визија – Унапређено локално тржиште рада које пружа једнаке услове за запослење свих.

Жељена промена – Постизање високе запослености уз пуну ангажованост локалних актера на тржишту рада.

У складу са Стратегијом запошљавања у РС за период од 2021-2026. године, Акционим планом за период од 2024-2026. године за спровођење Стратегије и Планом развоја града Пирота за период од 2021. до 2028. године, произашли су и циљеви овог Програма, а то су:

Општи циљ – Успостављање стабилног и одрживог тренда раста запослености на локалном тржишту рада заснованог на знању и достојанственм раду.

Посебни циљеви:

1. Унапређење положаја незапослених лица на локалном тржишту, и
2. Остварен раст квалитетне запослености и боља понуда рада кроз одређене локалне мере.

Посебни циљ 1. се може остварити реализацијом следећих мера активне политике запошљавања, а то су:

Јавни радова – Омогућава се радно ангажовање незапослених лица у циљу реализације послова из области социјалних и хуманитарних делатности; одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавања и заштите животне средине и природе. Тиме се доприноси остваривању одређеног друштвеног интереса уз очување и унапређење радних способности незапослених лица. Показатељ учинка ове мере је број радно ангажованих лица.

Стручна пракса – Стручно оспособљавање незапосленог за самосталан рад у струци. Мера је намењена незапосленим лицима без радног искуства у струци, са високим, вишим и средњим образовањем, без обзира на године старости, који се оспособљавају за самосталан рад у струци без заснивања радног односа, ради стицања искуства и услова за полагање приправничког, односно, стручног испита у складу са Законом или општим актом послодавца. Показатељ учинка ове мере је број лица која се стручно оспособљавају за самостални рад у струци.

Подршка samozapošljavanju – Додељивање средстава у виду субвенције ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, од стране незапосленог или удруживањем више незапослених, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос. Мера је намењена незапосленим лицима без обзира на године живота, при чему се приоритет даје одређеним категоријама теже запошљивих лица, а посебно женама, као и оним делатностима за које се процени да су од значаја за локални економски развој. Показатељ учинка ове мере је број samozapošljanih лица.

Посебни циљ 2. се може остварити реализацијом следеће мере:

Каријерно вођење и саветовање и обуке на радном месту – Ова мера представља иновативни модел који комбинује две различите активности, а то су каријерно вођење и саветовање незапослених лица и организовање и реализацију обука на радним местима, директно у компанијама. Овај модел је развијен током 2023. године у оквиру пројекта под називом „Пружимо руку теже запошљивим лицима“, који је реализовао град Пирот, а који је спроведен у оквиру ширег пројекта под називом „Подршка Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у пилотирању иновативних решења за запошљавање“. Кроз каријерно вођење и саветовање незапослена лица ће увећати своје компетенције за тражење посла (биће едуковани о начину тражења посла, припреми за посао и добиће сет алата за тражење посла- цв, мотивационо писмо, процену компетенције и сл.), док би се обуке на радном месту спроводиле ради стицања теоријских и практичних знања и вештина, директно у компанијама, а све у циљу унапређења њихове запошљивости. Програм је намењен свим незапосленим лицима којима су потребна додатна знања и вештине за обављање конкретних послова, као и подршка у запошљавању. Показатељ учинка ове мере је број лица која су укључена у каријерно вођење и саветовање и обуке на радном месту.

Општи и посебни циљеви усклађени су са Стратегијом запошљавања у РС за период од 2021-2026. год. и Акционим планом за њено спровођење за период од 2024-2026. год.

4.1 ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ЦИЉЕВА И МЕРА

Табела 24 – Преглед циљева и мера

ОПШТИ ЦИЉ	ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ	МЕРЕ
Успостављање стабилног и одрживог тренда раста запослености на локалном тржишту рада заснованог на знању и достојанственм раду	Унапређење положаја незапослених лица на локалном тржишту	Реализација јавних радова као мере активне политике запошљавања
		Реализација стручне праксе као мере активне политике запошљавања
		Реализација samozapošljavanja као мере активне политике запошљавања
	Остварен раст квалитетне запослености и боља понуда рада кроз одређене локалне мере	Подстицање развоја квалитетне радне снаге путем каријерног вођења и саветовање и обука на радном месту

4.2 АНАЛИЗА ЕФЕКТА ОПЦИЈА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА

Ради остварења постављених циљева разматране су три алтернативне опције са становишта критеријума максимизације резултата и то:

Status quo опција – подразумева постојеће стање у области политике запошљавања за чију би реализацију била задужена искључиво Национална служба за запошљавање-филијала Пирот која би спроводила мере активне политике запошљавања, финансиране искључиво из буџета РС и без финансијске и било које друге подршке локалне самоуправе.

Опција 1 - подразумева да се у циљу реализације постављених циљева укључи и локална самоуправа, која ће своје финансијске и кадровске капацитете удружити са Националном службом за запошљавање-филијалом Пирот, а све у циљу заједничке реализације мера активне политике запошљавања.

Опција 2 – подразумева да се поред локалне самоуправе, Националне службе за запошљавање филијале Пирот укључе и друге локалне организације и институције које могу дати допринос у реализацији одређених иновативних мера и самим тим омогуће боље остваривање постављених циљева.

У поређењу опција, коришћена је метода вишекритеријумске анализе уз следеће критеријуме:

- Ефикасност у достизању циљева – сагледава комбинацију времена и трошкова са једне стране и квалитет постигнутог резултата са друге стране;
- Ефективност у достизању циљева – да ли се раде праве ствари односно да ли би примена одређене опције довела до задовољавајућег степена реализације постављених циљева;
- Трошкови спровођења опције – сагледава висину уложених средстава за реализацију постављених циљева;
- Капацитет за спровођење опције – материјални и људски ресурси неопходни за примену предложених опција;
- Одрживост опције – колико опција доприноси решавању идентификованих проблема тржишта рада и последично колико доприноси расту изазвоју града.

Настанак трошкова се посматра са аспекта буџета локлане самоуправе, како би се боље оценила оправданаост одређене опције.

При евалуацији одређених критеријума коришћене су оцене од 1 до 4, при чему је за оцену:

- критеријума Трошкови спровођења опције: 1 – значајно виши; 2 – виши; 3 – умерено виши; 4 – непромењени
- осталих критеријума: 1 – незадовољавајући; 2 – задовољавајући; 3 – добар; 4 – одличан.

Табела 25 – Мултикритеријумска анализа ефеката опција за остварење циљева

Критеријуми	Status quo опција	Опција 1	Опција 2
Ефективност у достизању циљева	2	3	4
Ефикасност у достизању циљева	2	3	4
Трошкови спровођења опције	4	2	1
Капацитет за спровођење опције	3	4	4
Усклађеност са приоритерима на нивоу ЈЛС	2	3	4
Коначна оцена	13	15	17

Опција 2 са највишом коначном опцијом показала се као најподеснија за остварење циљева, јер иако продукује највиши ниво трошкова са становишта буџета града Пирота, она с друге стране омогућава да се постављени циљеви остваре у највећем обиму, те се због тога може

сматрати крајње оправданим укључивање већег броја локалних актера који би уз финансијску подршку града дали свој допринос у реализацији мера активне политике запошљавања.

4.3. SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Вишегодишње искуство у креирању и реализацији ЛАПЗ-а • Обучена и стручна радна снага на пословима реализације програма запошљавања • Добра повезаност са осталим актерима на локалном тржишту рада • Висок проценат реализације ЛАПЗ-а у претходном периоду • Подршка локалних органа власти решавању проблема незапослености • Активан и континуиран рад локалног Савета за запошљавање • Редовно ажурирање база незапослених и праћење стања на локалном тржишту рада • Добра усклађеност програма обука са стварним потребама послодаваца 	<ul style="list-style-type: none"> • Неадекватна образовна структура незапослених • Непостојање довољног броја високообразовних институција • Депопулација и миграција становништва • Запошљавање у сивој економији • Недостатак одређених профила занимања за укључивање у одговарајућу меру • Недостатак процеса менторинга за почетнике у пословању • Недовољна теренска контрола корисника подстицајних средстава • Недовољно интересовање приватног сектора за укључивање у одређене мере
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање локалних организација које могу дати допринос реализацији одређених мера • Обезбеђивање додатних финансијских средстава из других извора • Спремност за кандидовање пројеката прекограничне сарадње усмерених ка смањењу незапослености • Спремност за израду регионалног програма • Постјање бизнис инкубатора за младе и регионалног Start up центра 	<ul style="list-style-type: none"> • Смањење средстава намењених програмима запошљавања • “Гашење” канцеларије за локални економски развој • Затварање великих привредних субјеката • Локални избори • Последице елементарних непогода • Последице изазване вирусним обољењима

5. АКЦИОНИ ПЛАН

5.1. ТАБЕЛА АКЦИОНОГ ПЛАНА

Документ ЈП:		Програм запошљавања града Пирота са акционим планом за период од 2024. до 2026. године					
Координација и извештавање:		Град Пирот, НСЗ, ЗИП центар за младе					
Кровни документ ЈП:		План развоја града Пирота за период од 2021. до 2028. године Стратегија запошљавања у РС за период од 2021. до 2026 године Акциони план за период од 2024-2026. за спровођење Стратегије запошљавања у РС за период од 2021. до 2026. године					
Општи циљ:		Успостављање стабилног и одрживог тренда раста запослености на локалном тржишту рада заснованог на знању и достојанственом раду.					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације:		Град Пирот – КЛЕР, ЈСЗ					
Показатељ на нивоу општег циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у последњој години АП	Последња година важења АП	
Новозапослена, стручно оспособљена и обучена лица	број	Извештаји - НСЗ, РФЗО, АПР, ЗИП центра	121	2023.	295 укупно 103 I године, 96 II године, 96 III године	2026.	
Посебни циљ 1:		Унапређење положаја незапослених лица на локалном тржишту рада					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације:		Град Пирот – КЛЕР, ЈСЗ, НСЗ					
Показатељ на нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2026. години
Новозапослени и стручно оспособљени	број	Извештаји - НСЗ, РФЗО, АПР	106	2023.	87	80	80

Мера 1.1:		Реализација јавних радова као мере активне политике запошљавања						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације:		НСЗ, ГРАД ПИРОТ						
Период спровођења:				Тип мере: <i>подстицајна</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • V-X 2024. • II-VII 2025. • II-VII 2026. 								
Показатељ на нивоу мере	Једница мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност 2024. у години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2026. години	
Новозапосле на лица	број	Извештаји - НСЗ	45	2023.	37	37	37	
Извори финансирања мере		Веза са програмским буџетом		Укупно процењена финансијска средства у 000 динара				
				У 2024. години	У 2025. години	У 2026. години		
Приходи из буџета ЈЛС:		1501-0002		6.000	6.000	6.000		
Остали извори:				0	0	0		
Назив активности	Орган који спроводи активност	Органи партнери	Рок за завршетак активности	Извори финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупно процењена финансијска средства по изворима у 000 динара		
						2024.	2025.	2026.
1.1.1 Јавни радови- расписивање јавног позива	НСЗ, Град Пирот	НСЗ, Град Пирот	V 2024. II 2025. II 2026.	/	Нису потребна додатна финансиј ска средства, активност и	0	0	0
1.1.2	Град Пирот	НСЗ, Град Пирот	VI 2024.					

Јавни радови- доношење одлуке			III 2025. III 2026.					
1.1.3 Јавни радови- припрема, потписивање уговора и пренос средстава	НСЗ	НСЗ, Град Пирот	VII 2024. IV 2025. IV 2026.		спроводе запосле ни у склопу редовних послова.			
1.1.4 Јавни радови- праћење и контрола реализације мере	НСЗ	НСЗ, Град Пирот	VII-X 2024. IV-VII 2025. IV-VII 2026.					
Мера 1.2:		Реализација стручне праксе као мере активне политике запошљавања						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације:		НСЗ, ГРАД ПИРОТ						
Период спровођења: <ul style="list-style-type: none"> • V 2024- VIII 2025. • II 2025-V 2026. • II 2026-V 2027. 				Тип мере: <i>подстицајна</i>				
Показатељ на нивоу мере	Једница мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2026. години	
Ангажована лица за стручно оспособљава ње	број	Извештаји НСЗ	29	2023.	17	17	17	
Извори финансирања мере		Вежа са програмским		Укупно процењена финансијска средства у 000				

		буџетом		динара				
				У 2024. години	У 2025. години	У 2026. години		
Приходи из буџета ЈЛС:		1501-0002		7.000	7.000	7.000		
Остали извори:				0	0	0		
Назив активности	Орган који спроводи активност	Органи партнери	Рок за завршетак активности	Извори финансирања	Вежа са програмским буџетом	Укупно процењена финансијска средства по изворима у 000 динара		
						2024.	2025.	2026.
1.2.1 Стручна пракса-расписивање јавног позива	НСЗ, Град Пирот	НСЗ, Град Пирот	V 2024. II 2025. II 2026.	/	Нису потребна додатна финансијска средства, активност и спроводе запослени у склопу редовних послова.	0	0	0
1.2.2 Стручна пракса-доношење одлуке	Град Пирот	НСЗ, Град Пирот	VII 2024. IV 2025. IV 2026.					
1.2.3 Стручна пракса-припрема и потписивање уговора	НСЗ	НСЗ, Град Пирот	VIII 2024. V 2025. V 2026.					
1.2.4 Стручна пракса-праћење и контрола реализације мере	НСЗ	НСЗ, Град Пирот	VIII 2024- VIII 2025. V 2025- V 2026. V 2026- V 2027.					

Мера 1.3:		Реализација самозапошљавања као мере активне политике запошљавања						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације:		НСЗ, ГРАД ПИРОТ						
Период спровођења:				Тип мере: <i>подстицајна</i>				
<ul style="list-style-type: none"> • VI 2024-VIII 2025. • VI 2025-VIII 2026. • VI 2026-VIII 2027. 								
Показатељ на нивоу мере	Једница мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2026. години	
Самозапосле на лица	број	Извештаји НСЗ, АПР	32	2023.	33	26	26	
Извори финансирања мере		Веза са програмским буџетом		Укупно процењена финансијска средства у 000 динара				
				У 2024. години	У 2025. години	У 2026. години		
Приходи из буџета РС:				4.900*	4.880*	4.880*		
Приходи из буџета ЈЛС:		1501-0002		5.000	5.000	5.000		
Остали извори:				0	0	0		
Назив активности	Орган који спроводи активност	Органи партнери	Рок за завршетак активности	Извори финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупно процењена финансијска средства по изворима у 000 динара		
						2024.	2025.	2026.
1.3.1 Самозапошљавање-расписивање јавног позива	НСЗ, Град Пирот	НСЗ, Град Пирот	VI 2024. VI 2025. VI 2026.	/	Нису потребна додатна финансијска средства,	0	0	0

1.3.2	Самозапошља вање- бодовање, доношење одлуке	НСЗ	НСЗ, Град Пирот	VII 2024. VII 2025. VII 2026.					
1.3.3	Самозапошља вање- припрема, потписивање уговора и пренос средстава	НСЗ	НСЗ, Град Пирот	VIII 2024. VIII 2025. VIII 2026.	активност и спроводе запослени у склопу редовних послова.				
1.3.4	Самозапошља вање-праћење и контрола реализације мере	НСЗ	НСЗ, Град Пирот	VIII 2024- VIII 2025. VIII 2025- VIII 2026. VIII 2026- VIII 2027.					
Посебни циљ 2:		Остварен раст квалитетне запослености и боља понуда рада кроз одређене локалне мере							
Институција одговорна за праћење и контролу реализације:		ЗИП ЦЕНТАР ЗА МЛАДЕ, ГРАД ПИРОТ							
Показатељ на нивоу посебног циља	Једница мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2026. години		
Лица укључена у КВиС и обуке на радном месту	број	Извештаји ЗИП центра за младе и послодавца	15	2023.	16	16	16		

Мера 2.1:		Подстицање развоја квалитетне радне снаге путем каријерног вођења и саветовање и обука на радном месту						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације:		ЗИП ЦЕНТАР ЗА МЛАДЕ, ГРАД ПИРОТ						
Период спровођења: VI – XI 2024. IV – IX 2025. IV – IX 2026.				Тип мере: <i>подстицајна</i>				
Показатељ на нивоу мере	Једница мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2024. години	Циљана вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2026. години	
Лица укључена у КВиС и обуке на радном месту	број	Извештаји ЗИП центра за младе и послодавца	15	2023	16	16	16	
Извори финансирања мере		Вежа са програмским буџетом		Укупно процењена финансијска средства у 000 динара				
				У 2024. години	У 2025. години	У 2026. години		
Приходи из буџета ЈЛС:		1501-0001		2000	2000	2000		
Остали извори:				0	0	0		
Назив активности	Орган који спроводи активност	Органи партнери	Рок за завршетак активности	Извори финансирања	Вежа са програмским буџетом	Укупно процењена финансијска средства по изворима у 000 динара		
						2024.	2025.	2026.
2.1.1 КвиС+Обуке Расписивање позива за компаније и доношење одлуке	ЗИП центар	ЗИП центар, град Пирот	VI 2024. IV 2025. IV 2026.	ЈЛС	1501-0001 Финансирање ових	2000	2000	2000

<p>2.1.2 КвиС+Обуке Расписивање позива за кандидате, укључивање у каријерно вођење и саветовање, председселекција и доношење одлуке</p>	<p>ЗИП центар</p>	<p>ЗИП центар, град Пирот</p>	<p>VII-VIII 2024. V-VI 2025. V-VI 2026.</p>		<p>активно сти је укључено у укупно процење на финансијска средства за реализацију мере</p>				
<p>2.1.3 КвиС+Обуке Припрема плана и програма обуке</p>	<p>ЗИП центар</p>	<p>ЗИП центар, град Пирот</p>	<p>VIII 2024. VI 2025. VI 2026.</p>						
<p>2.1.4 КвиС+Обуке Потписивање уговора, пренос средства и обука ментора</p>	<p>ЗИП центар</p>	<p>ЗИП центар, град Пирот</p>	<p>VIII 2024. VI 2025. VI 2026.</p>						
<p>2.1.5 КвиС+Обуке Реализација обуке у трајању од 2 месеца</p>	<p>ЗИП центар</p>	<p>ЗИП центар, град Пирот</p>	<p>IX i X 2024. VII i VIII 2025. VII i VIII 2026.</p>						
<p>2.1.6 КвиС+Обуке Праћење и извештавање</p>	<p>ЗИП центар</p>	<p>ЗИП центар, град Пирот</p>	<p>IX, X, XI 2024. VII, VIII, IX 2025 VII, VIII, IX 2026.</p>						

Напомене: 1. Бројеви означени * представљају средства која још увек нису обезбеђена.

2. За реализацију мере 2.1 могу бити обезбеђена донаторска средства чиме би се увећао буџет и обухват броја лица укључених у меру.

5.2. МЕРА “ЈАВНИ РАДОВИ”

(ТЕХНИЧКА И СТРУЧНА ПОДРШКА НСЗ-а У ПЕРИОДУ ОД 2024-2026. ГОДИНЕ)

Циљ мере: Остваривање одређеног друштвеног интереса уз очување и унапређење радних способности незапослених.

Садржај мере: Радно ангажовање незапослених лица у циљу реализације послова из области социјалних и хуманитарних делатности; одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавања и заштите животне средине и природе.

Категорије лица којима је намењена мера: Теже запошљива незапослена лица и лица у стању социјалне потребе, остала незапослена лица са евиденције НСЗ-а.

Трајање мере: Максимум 3 месеца.

Очекивани резултат: Запошљавање најмање 37 незапослених лица годишње уз реализацију одређених друштвених интереса.

Носиоци активности реализације мере: НСЗ - филијала Пирот кроз стручну и техничку подршку у реализацији програма, град Пирот кроз учешће у креирању и објави јавног позива и доношењу Одлуке о одобравању пројеката јавних радова на основу претходно прибављеног мишљења Локалног савета за запошљавање.

Извори финансирања: Буџет града Пирота – 6.000.000,00 динара годишње.

Мониторинг и евалуација: НСЗ - филијала Пирот, град Пирот.

Индикатори успешности: Број ангажованих лица.

Извори података: Месечни и завршни извештаји извођача јавних радова, извештаји НСЗ-а.

Табела 26 – Табеларни преглед калкулације потребних средстава за реализацију јавних радова по годинама

2024. год.						
Категорија лица	Износ по лицу	Процењен број лица	Процењена средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива лица, лица у стању социјалне потребе, остали незапослени	Тачан износ по лицу је непредвидив у моменту планирања, јер се на новчану накнаду коју прима лице надовезују и средства за трошкове спровођења јавних радова чија висина се разликује од области спровођења, а даље целокупна издвајања по лицу условљена су и временом трајања јавних радова.	37	6.000.000,00	6.000.000,00	0	0
УКУПНО:		37	6.000.000,00	6.000.000,00	0	0
2025. год.						
Категорија лица	Износ по лицу	Процењен број лица	Процењена средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива лица, лица у стању социјалне потребе, остали незапослени	Тачан износ по лицу је непредвидив у моменту планирања, јер се на новчану накнаду коју прима лице надовезују и средства за трошкове спровођења јавних радова чија висина се разликује од области спровођења, а даље целокупна издвајања по лицу условљена су и временом трајања јавних радова.	37	6.000.000,00	6.000.000,00	0	0
УКУПНО:		37	6.000.000,00	6.000.000,00	0	0

2026. год.						
Категорија лица	Износ по лицу	Процењен број лица	Процењена средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива лица, лица у стању социјалне потребе, остали незапослени	Тачан износ по лицу је непредвидив у моменту планирања, јер се на новчану накнаду коју прима лице надовезују и средства за трошкове спровођења јавних радова чија висина се разликује од области спровођења, а даље целокупна издвајања по лицу условљена су и временом трајања јавних радова.	37	6.000.000,00	6.000.000,00	0	0
УКУПНО:		37	6.000.000,00	6.000.000,00	0	0

Напомена: Трошкови накнаде за обављен посао, као и трошкови спровођења јавних радова по областима биће ближе одређени јавним позивима.

5.3. МЕРА “СТРУЧНА ПРАКСА”

(ТЕХНИЧКА И СТРУЧНА ПОДРШКА НСЗ-а У ПЕРИОДУ ОД 2024-2026. ГОДИНЕ)

Циљ мере: Стручно оспособљавање лица за самосталан рад у струци.

Садржај мере: Стручно оспособљавање незапослених лица за самосталан рад у струци без заснивања радног односа, ради стицања искуства и услова за полагање приправничког, односно, стручног испита у складу са Законом или општим актом послодавца.

Категорије лица којима је намењена мера: Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са високим, вишим и средњим образовањем, без обзира на године старости и може се реализовати код послодавца из свих сектора без икаквих ограничења. Посебан акценат у реализацији програма биће на младим и високообразованим лицима који ће у највећем обиму бити финансирани

из буџета града.

Трајање мере: Од 6 до 12 месеци.

Очекивани резултат: 17 стручно оспособљених незапослених лица.

Носиоци активности реализације мере: НСЗ - филијала Пирот кроз стручну и техничку подршку у реализацији програма, град Пирот кроз учешће у креирању и објави јавног позива и доношењу Одлуке о реализацији програма на основу претходно прибављеног мишљења Локалног савета за запошљавање.

Извори финансирања: Буџет града Пирота – 7.000.000,00 динара годишње.

Мониторинг и евалуација: НСЗ - филијала Пирот, град Пирот.

Индикатори успешности: Број лица укључених у меру.

Извори података: Извештаји послодаваца, извештаји НСЗ-а.

Табела 27 – Табеларни преглед калкулације потребних средстава за реализацију стручне праксе по годинама

2024. год.						
Категорија лица	Износ по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Лица са ССС	194.451,48 (новчана помоћ лицу 30.000,00*6месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*6месеци)	2	388.902,96	7.000.000,00	0	0
Лица са ВШСС	309.677,22 (новчана помоћ лицу 32.000,00*9месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*9месеци)	2	619.354,44			
Лица са	460.902,96	13	5.991.738,48			

ВСС	(новчана помоћ лицу 36.000,00*12месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*12месеци)					
УКУПНО:		17	6.999.995,88	7.000.000,00	0	0
2025. год.						
Категорија лица	Износ по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Лица са ССС	194.451,48 (новчана помоћ лицу 30.000,00*6месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*6месеци)	2	388.902,96	7.000.000,00	0	0
Лица са ВШСС	309.677,22 (новчана помоћ лицу 32.000,00*9месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*9месеци)	2	619.354,44			
Лица са ВСС	460.902,96 (новчана помоћ лицу 36.000,00*12месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*12месеци)	13	5.991.738,48			
УКУПНО:		17	6.999.995,88	7.000.000,00	0	0
2026. год.						
Категорија лица	Износ по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Лица са ССС	194.451,48 (новчана помоћ лицу 30.000,00*6месеци + осигурање за случај повреде на раду и	2	388.902,96	7.000.000,00	0	0

	професионалне болести 2.408,58*6месеци)					
Лица са ВШСС	309.677,22 (новчана помоћ лицу 32.000,00*9месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*9месеци)	2	619.354,44			
Лица са ВСС	460.902,96 (новчана помоћ лицу 36.000,00*12месеци + осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести 2.408,58*12месеци)	13	5.991.738,48			
УКУПНО:		17	6.999.995,88	7.000.000,00	0	0

Напомене: 1. У случају да је за одређена лица са завршеном ВШСС предвиђено Законом или другим актом трајање стручне праксе од 12 месеци, могуће је извршити умањење броја лица у односу на план, како би се компензирала недостајућа финансијска средства.

2. У случају да за лица са одређеним степеном не постоји исказана потреба послодаваца и тиме се онемогући потпуна реализација плана, могуће је прерасподелити средства ка лицима са оним степенима за којима постоји тражња, те је у том случају дозвољено одступање од плана.

3. У случају да у наредним годинама дође до значајније промене месечне основице доприноса на коју се зарачунава износ осигурања за случај повреде на раду и професионалне болести и тиме прекорачи планирани буџет, дозвољава се корекција броја лица у односу на план.

5.4. МЕРА “ПОДРШКА САМОЗАПОШЉАВАЊУ”

(СУФИНАНИРАЊЕ ГРАДА ПИРОТА И НСЗ-а)

Циљ мере: Стручна и финансијска помоћ незапосленима за отпочињање сопственог бизниса уз самозапошљавање корисника субвенције.

Садржај мере: Средства за самозапошљавање се одобравају у виду субвенције ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, од стране незапосленог или удруживањем више незапослених, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос.

Категорије лица којима је намењена мера: Мера је намењен категорији теже

запошљивих лица уз давање предности женама за укључивање у меру. С обзиром да локално тржиште не намеће потребу фаворизовања одређених делатности, то ће бити подржане све оне делатности као и у јавном позиву Националне службе за запошљавање.

Трајање мере: 12 месеци.

Очекивани резултат: Покретање 33 сопствених бизниса у 2024., односно по 26 у 2025. и 2026. години.

Носиоци активности реализације мере: НСЗ - филијала Пирот кроз стручну и техничку подршку у реализацији мере, од обраде појединачних захтева, њиховог рангирања, доношења Одлуке о реализацији програма, припреме уговора, до праћења и контроле корисника средстава. Град Пирот кроз учешће у креирању и објави јавног позива.

Извори финансирања: Буџет града Пирота - 5.000.000,00 динара годишње.
Буџет РС - до 4.900.000,00 динара у 2024., односно до 4.880.000,00 динара у 2025. и 2026. години.

Мониторинг и евалуација: НСЗ - филијала Пирот, град Пирот.

Индикатори успешности: Број samozапослених лица.

Извори података: Извештаји АПР-а, извештаји НСЗ-а.

Табела 28 – Табеларни преглед калкулације потребних средстава за реализацију samozапосљавања по годинама

2024. год.						
Категорија лица	Износ субвенције по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања (РСД) и %		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива лица уз давање приоритета женама.	300.000,00	33	9.900.000,00	5.000.000,00 (50,5%)	4.900.000,00 (49,5%)	0
УКУПНО:		33	9.900.000,00	5.000.000,00	4.900.000,00	0

2025. год.						
Категорија лица	Износ субвенције по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања (РСД) и %		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива лица уз давање приоритета женама.	380.000,00	26	9.880.000,00	5.000.000,00 (50,6%)	4.880.000,00 (49,4%)	0
УКУПНО:		26	9.880.000,00	5.000.000,00	4.880.000,00	0
2026. год.						
Категорија лица	Износ субвенције по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања (РСД) и %		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива лица уз давање приоритета женама.	380.000,00	26	9.880.000,00	5.000.000,00 (50,6%)	4.880.000,00 (49,4%)	0
УКУПНО:		26	9.880.000,00	5.000.000,00	4.880.000,00	0

Напомена: 1. У случају самозапошљавања особа са инвалидитетом субвенција се одобрава у једнократном износу од 330.000,00 динара у 2024. години, односно 420.000,00 динара у 2025. и 2026. години по кориснику, те је у том случају дозвољено одступање од плана у погледу укупног броја одобрених субвенција.

2. У случају да из одређених разлога не дође до суфинансирања програма, програм ће бити реализован кроз техничку и стручну подршку од стране НСЗ-а.

5.5. КАРИЈЕРНО ВОЂЕЊЕ И САВЕТОВАЊЕ И ОБУКЕ НА РАДНОМ МЕСТУ

(ТЕХНИЧКА ПОДРШКА ЗИП ЦЕНТРА ЗА МЛАДЕ ПИРОТ)

Циљ мере: Повећање запошљивости незапослених лица кроз развој компетенција, знања и вештина за рад које су потребне локалном тржишту рада.

Садржај мере: Спровођење и организовање двомесечне обуке на радном месту, директно у компанијама и уз подршку ментора, а у складу са потребама тржишта рада, уз комбинацију каријерног вођења и усмеравања незапослених лица у циљу што бољег прилагођавања потребама тржишта рада и лакшег запослења. Обуке се могу спроводити код послодаваца из свих сектора без икаквих ограничења.

Категорије лица којима је намењена мера: Мера је намењена преваходно теже запошљивим, али и осталим незапосленим лицима, која желе додатна знања и вештине за обављање конкретних послова за којима постоји потреба на локалном тржишту рада.

Трајање мере: 6 месеци.

Очекивани резултат: Број укључених лица у каријерно вођење и саветовање и обуке на радном месту је минимум 16 незапослених по годинама.

Носиоци активности реализације мере: Град Пирот и ЗИП центар за младе, уз могућности укључивања других институција и организација у каснијим годинама.

Извори финансирања: Буџет града Пирота – 2.000.000,00 динара годишње.

Мониторинг и евалуација: Град Пирот, ЗИП центар за младе.

Индикатори успешности: Број лица која су похађала обуку и број лица укључених у каријерно вођење и саветовање.

Извори података: Извештаји ЗИП центра за младе и послодаваца.

Табела 29 – Табеларни преглед калкулације потребних средстава за реализацију каријерног вођење и саветовање и обука на радном месту по годинама

2024. год.						
Категорија лица	Износ субвенције по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива и остала незапослена лица којима су потребна додатна знања и вештине за обављање конкретног посла и подршка у проналажењу посла.	125.000,00 (2 месеца*45.000 динара новчане накнаде по лицу која укључује осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести+15.000 динара за практичну обуку у компанији+20.000 динара за административне трошкове спровођења обуке-СКА анализа и припрема плана и програма, праћење и извештавање, као и за услуге каријерног практичара - председлекција кандидата ,процена компетенција кандидата, припрема за разговор са послодавцем, упознавање са занимањем, комуникација са послодавцем, обука ментора)	16	2.000.000,00	2.000.000,00	0	0
УКУПНО:		16	2.000.000,00	2.000.000,00	0	0

2025. год.						
Категорија лица	Износ субвенције по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива и остала незапослена лица којима су потребна додатна знања и вештине за обављање конкретног посла и подршка у проналажењу посла.	125.000,00 (2 месеца*45.000 динара новчане накнаде по лицу која укључује осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести+15.000 динара за практичну обуку у компанији+20.000 динара за административне трошкове спровођења обуке-СКА анализа и припрема плана и програма, праћење и извештавање, као и за услуге каријерног практичара - председлекција кандидата ,процена компетенција кандидата, припрема за разговор са послодавцем, упознавање са занимањем, комуникација са послодавцем, обука ментора)	16	2.000.000,00	2.000.000,00	0	0
УКУПНО:		16	2.000.000,00	2.000.000,00	0	0

2026. год.						
Категорија лица	Износ субвенције по лицу	Број лица	Потребна средства	Планирани извори финансирања у РСД		
				ЈЛС	РС	Остали
Теже запошљива и остала незапослена лица којима су потребна додатна знања и вештине за обављање конкретног посла и подршка у проналажењу посла.	125.000,00 (2 месеца*45.000 динара новчане накнаде по лицу која укључује осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести+15.000 динара за практичну обуку у компанији+20.000 динара за административне трошкове спровођења обуке-СКА анализа и припрема плана и програма, праћење и извештавање, као и за услуге каријерног практичара - председација кандидата ,процена компетенција кандидата, припрема за разговор са послодавцем, упознавање са занимањем, комуникација са послодавцем, обука ментора)	16	2.000.000,00	2.000.000,00	0	0
УКУПНО:		16	2.000.000,00	2.000.000,00	0	0

5.6. ПРАЋЕЊЕ, ОЦЕНА ЕФЕКТА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Праћење и мерење резултата које овај акциони план предвиђа биће извршени од стране Локалног савета за запошљавање града Пирота, Националне службе за запошљавање филијале Пирот и ЗИП центра за младе које ће се старати о динамици и квалитету реализације предвиђених мера.

Успешност мере јавних радова ће се мерити кроз остварење планираних активности у оквиру одобрених јавних радова и броја запослених лица на њима.

Успешност мере стручне праксе ће се мерити бројем лица која су укључена у процес стручног оспособљавања.

Успешност мере samozапосљавања ће се мерити бројем samozапослених лица и покренутих бизниса.

Успешност мере обуке на радном месту уз каријерно вођење и саветовање ће се мерити бројем незапослених лица која су укључена у меру.

Локални Савет за запошљавање ће разматрати годишњи Извештај о реализацији акционог плана, и то најкасније у року од 120 дана по истеку сваке календарске године, а за претходну. Да би савет разматрао извештаје неопходно је да на захтев савета сви носиоци послова у оквиру одређених мера доставе неопходне информације о реализацији мера и програма које су у њиховој надлежности, како би Канцеларија за локални економски развој сачинила извештај о реализацији и поднела исти локалном Савету на разматрање. Извештаји о реализацији планова биће објављени на званичној интернет страници града (www.pirots.rs).

5.7. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА

Техничку и стручну подршку у реализацији мера активне политике запошљавања које предвиђа овај акциони план обезбедиће Национална служба за запошљавање филијала Пирот и то за мере које се финансирају само из буџета града Пирота, а то су: јавни радови и стручна пракса. За ове мере који се реализују путем техничке подршке одлуке о крајњим корисницима средстава из ових мера доноси град Пирот, на основу мишљења Локалног савета за запошљавање града Пирота.

Меру samozапосљавања реализоваће Национална служба за запошљавање филијала Пирот кроз суфинансирање из буџета града Пирота и буџета РС. Доношење одлуке о корисницима субвенција је у надлежности филијале Пирот Националне службе за запошљавање, на основу извршене оцене и рангирања захтева корисника субвенција.

Меру обуке на радном месту уз каријерно вођење и саветовање реализоваће ЗИП центар за младе из Пирота, а финансирање ће се обезбедити из буџета града Пирота, уз евентуално проналажење донаторских средстава и проширења саме мере. Одлука о укључивању лица и послодаваца у процес спровођења мере биће у надлежности ЗИП центра за младе, на основу исказаних потреба послодаваца, пријаве незапослених лица и извршене предселекције кандидата. Такође, постоји могућност да се у спровођењу ове мере у наредним годинама укључе и друге организације и институције са територије града које имају капацитета и референце за реализацију овог оваквих мера.

Подела обавеза и одговорности између града Пирота, Националне службе за запошљавање, ЗИП центра за младе и других организација и институција биће ближе прецизирани Споразумима о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма или мера активне политике запошљавања, Уговором о суфинансирању програма или мера активне политике запошљавања на територији града Пирота између НСЗ-а и Града Пирота и Уговором о реализацији обука на радном месту уз каријерно вођење и саветовање између града Пирота и ЗИП центра за младе Пирот, односно других организација и институција.

6. ЗАВРШНИ ДЕО

Овај Програм запошљавања града Пирота са акционим планом за период од 2024. до 2026. године објавити на интернет страници града Пирота, у року од 7 радних дана од дана усвајања.

Одлуку о усвајању Програма запошљавања града Пирота са акционим планом за период од 2024. до 2026. године објавити у „Службеном листу града Ниша”.